

Z Á S A D Y

Něha v naší víře.

P. Em. Soukup O. P.

Pouze náboženství milované má význam pro život duše a uplatní svou silu. Nemilované náboženství zůstává na povrchu, odkud se ovšem snadno setře.

Láska předpokládá velikost a něhu. Má-li náboženství jen velikost, povinnost, přísnost, duše v něm ledovatí, umírá; má-li převahu něha, duše opět v něm umírá sentimentálností. Velikost a něha v ideální úměrnosti působí vzrůst duše jako srna v nejlépe připravené půdě. V tom smyslu také mluvil sv. Pavel, když psal: „Poslední cíl zákona je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí, z nelíčené víry“ (1. Tim. 1, 5).

Milovati zákon — zdánlivé paradoxon a přece tajemství života z náboženství, tajemství tak dlouho hledané, před evangeliem Kristovým marně hledané. Ve všech náboženstvích mimo Evangelium jest Bůh hrozná i hrozivá Velebnost, Neproniknutelno. Lze však i v těch náboženstvích pozorovati jakýsi rozpor v duších, strach a zároveň touhu dostatí se blíže. Vyvrcholením toho jsou pohanská mystéria, tajné bohoslužebné soustavy, jimiž zasvěcení měli se dostatí do užšího spojení s hrozným Neproniknutelným.

Nové bádání ukázalo marnost pokusu činiti z mystérií předchůdce křesťanské nauky o vykoupeném člověku. Jedno je dnes jisté: Mysteria nedávala ani nechtěla dávatí člověku skutečného vyzdvižení k Bohu; byla však přímo zoufalým výkřikem touhy po něm, tak hlasitým výkřikem, že si zasvěcení dávali jména svých božstev.

Ve Starém zákonu Velebný a Neproniknutelný se blíží svému lidu. Hlavně u proroků je líčen Bůh a národ v poměru obdobném svazku manželskému, odpad lidu od Boha jako zpronevěra manželky. Než, „přeš podivuhodné květy starozákonní zbožnosti lze tvrditi, že ani tam nestala se vládnoucím životním vědomím náboženství úplně osobitá, dětinná oddanost otcovské dobrotě Boha“. (Reatz.)

Osvobozující slovo a osvobozující čin jsou darem Božího Syna vtěleného. Evangelium Ježíše Krista je zjevením jedné veliké pravdy, osvobozující a životadárné pravdy, že Bůh jest otcovská dobrota a že otcovská dobrota je všemohoucím tvůrcem a pánem veškeré skutečnosti. Toť evangelium, radostná zvěst, splněná touha lidské duše, podmínka k náboženství milovanému, ladné spojení velikosti a něhy.

Něha tohoto evangelia je v nauce, že otcovská dobrota Boha je láska svatého Boha, jenž volá člověka k účasti na své vlastní dokonalosti.

Kdo pozorně čte řeči Ježíše Krista v evangeliu, pozná, jak dobře psal H. Felder: „Otec na nebesích, jeho otec! Žádné jméno se tak často nechvěje na jeho rtech jako to sladké jméno: můj Otec, váš Otec, náš Otec. A nikdy toto jméno nebylo vysloveno tak něžně, důvěřivě, uctivě a s takovou láskou, jako rty Ježíšovými. To jméno je mu souborným jménem mnohotvárného, tisícového zjevení lásky Boží.“ Když marné hledání ukázalo ubohost všech náboženství, když moc zla zdála se hravě drobiti celý svět, přichází Vykupitel s náboženstvím něhy, vyslovuje slova: Otec - dítě Boží.

Sv. Tomáš Aquinský rozebírá myšlenku o Bohu a lidstvu v poměru otce a dítěte. Bůh je čtverým způsobem otcem tvorů: nerozumné tvorstvo má podobnost stopy Boží, rozumné tvorstvo má podobu obrazu; podobností milosti je Bůh otcem těch, kteří se zovou dětmi za vlastní přijatými, jsouce povolání k dědictví věčné slávy přijetím daru milosti, dle onoho Řím. 8, 16: „Duch sám vydává svědectví duchu našemu, že jsme synové Boží; jestliže pak synové, i

dědici." Některých pak (jest Bůh otcem) podobností slávy, když dědictví již mají, dle onoho Řím. 5, 2: Honosíme se naději synů Božích." (I., 33,3.) — Je v těch slovech naznačena celá otcovská působnost Boží pravice i Božího srdce, od prozřetelnosti a péče o nejnižší tvorstvo až ku pozdvižení duše lidské, ku přivedení člověka do jedné rodiny s Bohem, jak naznačuje sv. Tomáš (tamt. ad 1.) že tvorou přijatému za dítě Boží dostává se účasti podobnosti se Synem jednorozeným.

Ve třetí části Summy (23,1) ukazuje obsah a dosah přijetí za vlastního od Boha. Dvěma myšlenkami vystihuje něžnost článku víry o člověku od Boha za vlastního přijatém. „Člověk přijímá za vlastního, když ve své dobrotě jej připouští k účasti na dědictví po sobě. Dědictví je to, čím člověk stává se bohatým... Přijetí za vlastního od Boha více jest nežli přijetí za vlastního od člověka, neboť Bůh, přijímaje člověka, činí jej hodným dědictví..., kdežto člověk nečiní hodným přijímaného, nýbrž spíše vyvolí hodného.“

Bůh přijímá člověka za vlastní své dítě. Co má člověk z narození a z rodu lidského, toho všeho dostává se mu v tomto vyšším „narození“ od Boha a z Boha. Jmenujme jen: dědičnost, výchovu, oporu v životě, majetek, rodu. Křesťan, jenž přijal celou poslušnost Kristu, bez lidského škrtání a měnění, dostává z Boha dědičnost, výchovu, oporu života, majetek Boží - ovšem ne hmotu, nýbrž duchovní hodnoty. Duchovní hodnoty takové, že se stává podoben Ježíši Kristu, že jeho život může vystupovati stále výše v ušlechtilosti a hodnotě; tak vysoko vystupuje, že sv. Terezie po svých zkušenostech vykřikla do lidských duší: „Staňte se bohy!“

Toho všeho dosahuje člověk nevyhnutelnými okultismu nebo krkolomnými a duši zaslepujícími návody, nýbrž tím, čím dítě v rodině zachovává si bohatství rodu: vědomím rodové příslušnosti a zachováváním rodové čestnosti — pokorně dětinným se podrobením řádu Božího rodu, tichým životem v církvi Kristově, již je církev na Petrově autoritě postavená, církev katolická.

Hermann Bahr ve svém románu „Nanebevstoupení“ líčí cesty muže za Bohem, cesty i přes okultismus a celé bludiště moderní filosofie až ke strýci biskupovi katolickému. Ten mu praví: Jediná je pro tebe cesta.

Modli se, vyzpovídej se, přijmi Tělo Páně. Na námitku synovcovu, že mu napřed musí býti dokázáno, zda skutečně tam najde, co se mu slibuje, odpovídá biskup: Jednati třeba. Vykonej vše tak a s takovým smýšlením, jakého žádá církev, a uvidíš!

To lze říci všem duším, které touží po vzletu a tápají v nejistotách. Jediná je cesta ke vzrůstu duše, ta cesta, kde dostane se člověku účasti na něžném, rodinném spojení s Bohem — jediná cesta jediného náboženství katolického. Po ní jediné dojde duše k okoušení pravé úměrnosti velikosti a něhy; nezledovatí ani nezrosolovatí, nýbrž poroste v jedné rodině s Bohem.

Celý zákon stává se milovaným zákonem u vědomí této něhy, neboť je v duši vědomí, že zachovává rodinný řád nejvyšší dokonalosti a hodnoty. Zákon je pak i snadným, protože dítě je drženo souručenstvím celé rodiny.

A proto řekl sv. Pavel, že cílem zákona je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí, z nelíčené víry.

Jsme tvoje děti.

B. Pečínková-Dlouhá.

Hospodine, Tvůrce můj! Jsem dílo vůle tvé,
hmoty, ducha, můj jsi původce.

Vůle moje odbojná kam od tvojí se rve?

Hospodine, Otče můj! Jsem dílo lásky tvé!
Kde je lépe, nežli u Otce,
když mne v dům svůj pokojný od klamu světa zve?

Ó Bože, Otče! Schvať mne v náruč svoji,
i když se vzpouzím, dítě zavilé.
Vím, že mi tvoje láska ráje strojí
za všechny opuštěné hračky zpozdilé.

Mou ruku uchop oteckou svou dlaní,
ať chci, či nechci, veď mne, kam Ty chceš!
Vím, i když tisíckrát mne tvoje cesta zraní,
že v dům svůj pokojný mne přec jen dovedeš.

Ó, dej mi dorůst moudrostí, ne věkem,
tak jako dcera v domě v ženu dospívá,
ať otcovství tvé uznám s pokorou a vděkem
a odboj vystřídá pak láska ohnivá.

Vždyť krev po krvi volá přes světy a moře
a svůj se k svému hlásí přes hrob, do zásvětí —
jak že by duše lidská neplakala z hoře
po tvojí, Otče, po tvé — když jsme tvoje děti?

Stále prohlubuj!

P. Silv. M. Braitto O. P.

Jsme dítkami Božími. Již od křtu svatého. Na křtu sv. dostává se nám milosti posvěčující, která nám dává základní dokonalosti. Člověk spojený touto milostí s Bohem, patří jemu, a odvolá-li ho Pán v tomto stavu, klesne na jeho dobrotivé Srdce v patření blažených. Tedy milost posvěčující daná v počátku duch. života dává počátek, základ dokonalosti. Milostí jsme dětmi Božími; leč, děti musí růsti, musí ke své základní dokonalosti přidávati další zdokonalení, aby vyrostly ve zdatné členy lidského pokolení. V tělesném ohledu děti musí růsti, nebo zakrní. A v duchovním ohledu chtěli bychom zůstati stále jen při tom naprosto nutném? Sv. Tomáš praví ve svém komentáři epištoly k Židům: „Quantum ad progressum ad perfectionem semper debet niti homo transire ad statum perfectum... In via anim Dei non progredi est regredi, ait Bernardus: (St. Thomas In Epist. ad Hebr. VI. 1.) Ohledně pokroku v dokonalosti stále se má člověk snažiti dojíti k dokonalosti... neboť nepostupovati na cestě Boží jest ustupovati, praví sv. Bernard... Nechávám tu stranou otázku závaznosti, neb nezávaznosti mravní u této snahy po dokonalosti, neboť mi jde o povzbuzení a ne zneklidnění duší.

Jest záhodno, aby se duše snažila stále víc a více, protože život náš má býti cestou k Bohu. Má býti přípravou na spojení rozumu a vůle s Bohem v nebi. Cesta žádá pokroku, etap. Mezi dokonalostí v nebi (kde nás Bůh přitáhne k sobě naprosto, bezprostředně) a počáteční dokonalostí v pouhé milosti posvěcující jest širé pole pro stále zdokonalování, postupování, prohlubování. Každé vítězství nás zdokonaluje, buď hned nebo přípravně. Každým krokem v duchovním životě přibližujeme se k Bohu. Máme se považovati za poutníky, kteří spěchají k domovině, kteří opouštějí všechny lesklé obrazy cizích krajů, aby si připravili bodně lásky k rodnému domu.

Hodně lásky k domovině, k Bohu, neb on jest domovem člověka! V lásce ostatně spočívá dokonalost duše. Tím více zde se zdokonalujeme, čím větší a činorodější hoříme láskou k Bohu: „In hac autem via tanto magis procedimus, quanto Deo magis appropinquamus, cui non appropinquatur passibus corporis, sed affectibus mentis“ (St. Th.: 2. II. q. 24. a. 4): „Na této cestě (životu) tím více pokračujeme, čím více se přibližujeme Bohu. Bohu se pak přibližujeme ne tělesnými kroky, nýbrž vzněty ducha.“ Ano, v lásce jest dokonalost: Sv. Tomáš to často a často, na mnohých místech zdůrazňuje. Uvedu jen tekst v jeho spisu o dokonalosti duch. života: „Consistit autem principaliter spiritualis vita in caritate, quam qui non habet, nihil esse spiritualiter reputatur.“ (De perf. vitae spir. c. I.) „Záleží pak především duchovní život v lásce. Kdo jí nemá, je považován za duchovní nic.“

Neboť např. láska nás připoutává k Bohu. Člověk, který miluje, dlí v Bohu: „per charitatem figuratur in ipso ut immobiliter ei adhaereat“ (C. G. 1. III. c. 130.): „Člověk láskou utkvívá v Bohu, aby k němu nepohnutelně přilnul.“ Tím prokazuje nadpř. láska k Bohu nejvyšší službu naší nejvyšší schopnosti, tj. rozumu, dokonale jej připoutává k jeho nejdokonalejšímu předmětu.

Tato láska jest životná, a jako taková jest činorodá. Není tedy třeba úzkostlivě stále a stále zpytovati, zda postupujeme. Kdo opravdu miluje, jistě aspoň nějak pokračuje. Z toho ale hned zas vyvozují: jelikož jest láska životným principem, neoklešťujme svévolně jejího působení. Klidně, bez skrupulosity zkoumejme vnitřního hlasu volajícího nás výše a jděme pokorně za ním. Nezamítejme Boha, nekladme sebevědomě meze své lásce.

Ovšem, není nám možná dokonalost andělů a nebešťanů, ale, snažme se přiblížiti se k ní dle svých sil. „Etsi comprehensorum perfectio non sit nobis possibilis in hac vita, aemulari tamen debemus, ut in similitudinem perfectionis illius, quantum possibile est, nos trahamus...“

„I když jest nám nemožná v tomto životě dokonalost blažených v nebi, přece se máme snažiti, abychom se zvedali, jak nám jest to možno, k podobné dokonalosti...“

Ovšem, jak nám jest to možno, tj. každý dle svého stavu. Tímto stavem dlužno rozuměti nejen stav životní, nýbrž i stav, v němž právě jest naše duše; i stav naší dokonalosti musí nám býti směrnici v duchovním snažení.

Jsou duše plné pýchy, sebelásky a nelásky k bližním; místo aby plely ono ošklivé býlí v duši, chtějí se rozhlédnouti po nebezpečném pro ně poli mimoř. duchovního života. Nechtě se nemýlí! Ty jejich přeludy nejsou projevy Božími a posily z nich žádné nenačerpají. V duchovním životě nutno postupovati zvolna, obezřetně a za pevného vedení.

Cesta k dokonalosti vede trním. Bůh jest Bohem žárlivým a ten, kdo chce býti zcela jeho, musí procházeti ohněm zkoušek, ohněm očišťujícím a sežehujícím vše, co by odvádělo od Pána. Řekl jsem, že dokonalost jest v lásce. Z lásky k Bohu plyne vše, co duše nadšená Bohem podniká, z lásky běře na sebe vyvolená duše i rady (sliby chudoby, čistoty, poslušnosti) a to vše zase směřuje k lásce, k jejímu rozmachu, očištění. Z téže lásky nutno přijímati trny z ruky Boží, aby v nás ještě více roznítily lásku. Trny jsou nejlepším palivem ve výhni lásky!

Duše milující Boha jest dokonalou. Milující rád dlí s milovaným, a čím více prodlévá, tím více v něm hoří láska, tím více se zdokonaluje ono splynutí duší, které tvoří lásku. Dokonalost naše jest v lásce. Proto, čím více dlíme s milovaným Bohem, tj. čím více se jím zabýváme, tím více se zdokonalujeme. On jest oheň, a čím více se kdo blíží k němu, tím více sám též hoří. On jest naším cílem. Kdo dosáhne svého cíle, jest dokonalý, psal jsem minule, nuže, ten, kdo pokud možná myslí spěje k Bohu, jest dokonalejší, protože jest blíže cíle: Quanto plus fieri potest, quod etiam actu mens feratur in Deum, tanto vita hominis perfectior erit, utpote fini intimior (C. G. 1. III. c. 130).

Jen jednoho se při tom vystříhejte! Když se snažíte po dokonalosti, nehleďte při tom sebe! Cílem křesť. dokonalosti nesmí být plně rozvinutí osobnosti! Bůh musí být naším cílem a středem a ne člověk! To vystihuje ne vždy jasně pochopená „cestička sv. Terezie od Ježíška“: Bůh ve všem a vždy, a jen On!

My chceme k Bohu, my chceme dokonalost, tj. vroucně a něžně milovati našeho Pána. Začněme hned! Začněme s denním životem. Nepředstavujme si cestu dokonalosti jako řadu krkolomných salto mortale. Jest to tak lehké milovati Boha! V něm a jím začněme boj se sebou i s nejtvrdošíjnějšími vlastnostmi. Jdeme dále vpřed, pomalu, trpělivě, stavme kámen na kámen, bez úzkostí, neb náš Bůh není Bohém hrůzy. Jdeme klidně, a i když klesneme — a klesneme často a často — vrhněme se do náručí Páně, zjednejme si odpuštění, a znovu se dejme do stavby. Život náš jest krátký a cesta daleká, nuže, využijme svědomitě každého okamžiku a jdeme stále blíž a blíže ke svému Bohu!

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habáň O. P.

Bůh povznáší duši milostí k účastenství na své přirozenosti. „Tento skutek zvláštní jeho lásky se dá srovnati jedině s nevýslovným činem věčného Otce, jenž od věčnosti plodí svého jednorozeného Syna, kterého spojil v čase s lidskou přirozeností.“¹ Proto napsal sv. Tomáš: ² „Dobro milosti jediného člověka větší je nežli dobro přirozené celého

1) Scheehen: Natur und Gnade str. 31.

2) La Ilae q. art. 9 ad 2.

vesmíru.“ Milostí totiž nabýváme věčného dobra, celý vesmír však jest dobrem časným a omezeným, odtud vysoká cena nadpřirozeného daru.

Život poznání a lásky, život nejsvět. Trojice jest naším věčným dobrem, jehož se nám dostává, v němž duše zakotví na širém oceáně míru, neboť přebývá v Bohu a Bůh v ní a sebevětší bouře nedovede porušiti její hladiny. Proniká vždy dále do nekonečných hlubin tajemného života Božího pod tvůrčím působením Božího Hosta, Ducha sv., takže z duše se vytvoří chrám, v němž znějí neustále zvuky žalmů a hymnů, duše chápe své povolání, rozumí nesmírnému Božímu milosrdenství, jež ji stvořilo pro sebe, aby je poznávala a milovala. Plného vědomí své povinnosti a své existence dospívá znovuzrozená duše v dokonalém vývoji nadpřirozeného života, jehož zdrojem jest milost posvěcující.

Lidský rozum poznává omezenost své přirozenosti. Poznává, že přirozenost nemůže sama ze sebe dosáti něčeho neb vykonati něco, co převyšuje její síly, že pohybuje se jen ve značně omezeném kruhu činnosti, a tak od Původce všeho života a vši touhy a směru žádá bytí nekonečně vyšší, život mnohem dokonalejší.

A jako omezená lidská přirozenost jest základním principem životní činnosti lidské, směřující k dosažení účelu života lidské bytosti, nikterak nekonečné, tak přirozenosti Boží jest přirozeným život, z něhož pochází všecken život a všechna činnost, život nekonečný; Bůh jest život svou podstatou.

Nikdy však ty nedospěl sám ze sebe lidský duch k pomyšlení, že nejvyšší Dobro, Bůh, sdílí svůj vlastní život tvorů, nekonečně vzdálenému velikosti Boha, který tvůrčím slovem učinil hory a údolí, dal bytí celému vesmíru. To způsobil div nesmírné lásky Boží, která sdílí člověku milostí novou přirozenost, aby ho pozvedla k účasti na nekonečně blaženém svém životě.

Sv. Pavel nadšen novým evangeliem o účasti člověka na Božím životě psal své listy o našem znovuzrození, velebě Všemohoucího ve věčných úradcích, dle nichž omilostnil lidstvo v Kristu Ježíši, a jemu nejmenšímu ze všech věřících dal milost, hlásati mezi pohany nevystihlé to bohatství. (Efes. 3. 8 — 20.) A jako nejvznešenější pozdrav, jímž mohl pozdraviti své znovuzrozené dítky, pro něž snášel tolik námahy, opakoval ve všech listech: „Milost a pokoj vám od Boha Otce a Ježíše Krista.

Div milosti v duši předčí všechny zázraky uzdravení, které Kristus vykonal, jest větším zázrakem než vzkříšení Lazarovo k přirozenému životu, ba v jistém smyslu dle učení theologů předčí i samo stvoření, v němž Všemohoucí stvořil z ničeho vesmír. Všechna krása a dokonalost a účelnost ve vesmíru zůstává v nekonečně nižším řadu, v přirozeném běhu, do něhož patří i bytosti andělské, kdežto nejmenší stupeň milosti uvádí duši do oblastí nejvyšších, do vnitřního života Božího.

Milost vyžaduje nového tvůrčího slova všemohoucí lásky Boží, aby utvořilo nový základ v duši na přirozeném základě, na němž by Duch sv. vystavěl nový chrám duchovního života. Neboť přirozenost nemá v sobě ani nejmenší buňky nadpřirozeného života; ten převyšuje všechny síly a touhy přirozeného bytí.

V duši vytryskne prameň živé vody, prameň věčného života, o němž mluvil Kristus. Věčný život je střed, v němž se stýká Bůh novým způsobem s tvorem. Obcování stává se důvěrným poměrem Otce k synu. Milostí stává se člověk podobným jednorozenému Synu Božímu a proto Pán se přirovnává matce a praví: (Is. 49.) „Zdaž se zapomene matka nad svým dítětem a nesmiluje-li se nad plodem svého lůna? A byť i ona zapoměla, já nikdy na tě nezapomenu.

Tento div milosti lze přirovnati jedině k ještě většímu- zázraku lásky Boží, tj. ke vtělení věčného Slova. „Divíš se,“ píše sv. Augustín¹, „že tvorové jsou z Boha znovuzrozeni, pohleď na Boha, jenž se narodil z lidí: Slovo tělem učiněno jest; proto se narodil z lidí, aby lidé se z Boha znovuzrodili.“

1) *Tract. in Jonn. II. n. 15.*

Jak velice převyšuje pojem nadpřirozeného daru milosti schopnost lidského rozumu, zasaženého ranou nevědomosti, o tom svědčí staletí se svými nejrůznějšími pojmy o něm.

Někteří tak cenili milost, že ji považovali za samého Boha, jenž přebývá v duši a ji posvěcuje, nebo přepínající účastenství na Boží přirozenosti, domnívali se (zvláště Eckart²), že milostí se zcela měníme v Boha podobným způsobem, jako v nejsvětější Svátosti chléb a víno se mění v Tělo a Krev Ježíše Krista.

2) *Mezi zavrženými jeho větami; Denzinger n. 510 a následující.*

Druhá výstřednost v názorech na povahu milosti se jeví u nominalistů, kteří ji považovali za pouhé zalíbení Boží zevnější, které v člověku ničeho nepůsobí; Bůh beze vší změny v člověku udílí mu svou milost tím, že má v něm zalíbení, že ho miluje. Toto pojetí vypracovali protestanté, kteří celé naše ospravedlnění považovali za vnější přízeň Boží, která přikrývá naše hříchy zásluhami Ježíše Krista, aniž by co v duši člověka měnila.

Proti těmto výstřednostem sv. Tomáš svou kontemplativní metafysikou otevřel cestu správnému, střízlivému pojmu, založenému na Písmu sv. a sv. Otcích.

Milovati někoho znamená: chtít mu dobro. Bůh tedy miluje všechny věci, které utvořil, všem totiž udělil nějaké dobro; aspoň existenci, neboť věci existují, protože Bůh chce, aby byly. Rozumnému tvorů prokazuje zvláštní něžnou lásku, povznáší jej k účastenství na své přirozenosti.

Milost Boží je tedy účinkem zvláštního zalíbení, jest zvláštním jemným nádechem Ducha sv., jímž duši zdobí a jí dodává zvláštního lesku, odlesku to jeho věčného jasu. Proniká duši jako sluneční paprsek sklem, duše nejen jest ozářena, nýbrž prozářena svítí a ozařuje. Slunce nesmírné lásky ji proniká, ji činí božskou, Otec ji odívá krásou jednorozeného Syna, činí ji vhodným předmětem svého milování. Duše vědoma své velikosti a vznešenosti svého znovuzrození z Boha mnohem hlasitěji než hvězdná obloha³ zpívá o milosrdenství Božím: Kdo jest jako Bůh náš? Chvalte Hospodina, neboť jest příjemný, na věky zůstává jeho milosrdenství. (Žalm 99.) Neboť vyvedl Hospodin lid svůj z Egypta hříchu, učinil jej svým dědictvím; jako orel prostírá křídla nad svými mláďaty (Deut. 32.); tak jej chrání a uvádí do zaslíbené země, v níž jest nový život, v plnosti a hojnosti, kde se duše opájí sladkostí Páně.

3) *Žalm 18: Nebesa vypravují slávu Boha.*

Člověk, sveden slovy satanovými: „Budete jako bohové“, svou pýchou ztratil svou velikost. Avšak podivuhodná

Boží dobrota pro nekonečné zásluhy velikonočního Beránka, obětovaného na kříži povznáší člověka k účastenství na svém Božství. Podivuhodné znovuzrození, v němž člověk se nerodí z krve, nýbrž z Boha. (Jan 1.) Jako při přirozeném narození obdrží lidskou přirozenost, tak při znovuzrození milostí z Boha dostává se mu nové, vyšší přirozenosti a nového života, dle něhož by jako Kristus vzkříšený kráčel v novém životě. (Efes. IV. 23.) Oblekli jsme nového člověka, jenž dle Boha byl utvořen ve spravedlnosti a svatosti pravdy. (Koll. 2, 13.)

Svatí Otcové obdivují toto božské znovuzrození a učí, že jím člověk se stává schopným kráčet po cestě přikázání, neboť vyšší přirozenost, již se mu dostává, zakládá božský život v duši. (Dyonisius, De Cael. Hier. c. III. p. I.) Jako ratolest žije ze svého kmene a přináší ovoce, tak ten, kdo přebývá v Kristu a Kristus v něm, žije a roste z milosti Kristovy. Otevřené Srdce Ježíšovo na kříži, toť mystická zahrada, kde rostou svaté, velkomyslné duše, žijící a dýchající ovzduší čisté a nesmírné lásky; jejich krása a vůně plní obdivem svět i nebe. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, přináší mnohé ovoce, neboť beze mne nemůžete ničeho konati.“ (Jan 15, 5.)

Všechny tyto obrazy jsou rozkošnými krajinami mystického života milosti, k nimž božský básník, Kristus, přirovnává svůj nadpřirozený dar milosti. Jest čerstvým pramenem živé vody občerstvujícím duši v žízni, aby neumřela; občerstvuje tak bohatě, že se stává v ní pramenem vystupujícím k věčnému životu. Jest šťávou ratolesti, bez níž větev uschne a bývá vržena na oheň, z ní však roste v plné kráse a přináší ovoce v příhodný čas.

Není tedy milost cosi pouze zevnějšího, jen přízní Boží, nýbrž je vnitřní obnovení a posvěcení, jímž člověk z nespravedlivého stává se spravedlivým, z nepřítele přítelem Božím a dědicem věčného života. (Trident: Denz. 799.)

Jest tedy milost nadpřirozený dar Boží, jest účinkem zvláštní jeho lásky; neboť přirozené dary, které Bůh ze své všeobecné dobroty tvorům uděluje, ve vlastním smyslu nejsou milostí. Jest darem, neboť tvor ze sebe nemá žádného práva; jen velkomyslnost a dobrota Boží jest pohnutkou, že Bůh omilostňuje tvora. Vyprahlá jako země bez vody jest duše po hříchu. Milost Boží přichází jako čerstvá rosa zavlažující, občerstvující a zúrodnující půdu, takže se objevuje znenáhla nový, pestrý a různý život.

V dalším pojednání objasníme pojem milosti z účelu a z účinků, které v duši vytváří, již nejprve uzdravuje z hlubokých ran, ji povznáší a posvěcuje a neustále vede po cestě života až k životu věčnému, kde pod vlivem věčného Slunce se rozvine ve světlo slávy.

Hudba sfér.

Coena.

Vynálezem radia vstal starý sen: hudba sfér.

Vědec a filosof Lichtenberg praví: „Dokonalé pozorování přírody bylo by schopno uslyšeti na březích Číny zvuk zrnka hrachu hozeného do moře ve Francii.“

Radio ukázalo, že je to pravda. Každá věc stvořená má svůj zvuk. Jinak sviští vítr v haluzích dubů a buků, nežli v korunách smrků a jedlí. Jinak zvučí deska stříbrná, nežli měděná, či cínová. Jen ohromná tělesa nebeská neměla by hlasu, jímž by Tvůrce svého slavila?

Již Pythagoras a Plato psali o harmonii sfér. Touto harmonií rozuměli souhrn zvuků, které nutně vydávají tato tělesa při svém letu vesmírem. Bylo jim zcela jasno, že tento souzvuk musí býti harmonický, ježto dle jejich učení vládne vesmírem — jakožto dílem vůle nejvyšší dokonalého Boha, — svrchovaná harmonie. Zároveň usuzovali, že zvuk těchto těles je různé výšky, ježto rychlost oběhu jednotlivých těles nebeských je různá.

Znovu a znovu chápali se této strhující myšlenky básníci, filosofové i astronomové. Cicero tužil ve zvucích způsobených pohybem sedmi planet celou diatonickou škálu. Lidé však, dodal, mají uši stále plny této úžasné harmonie, nevnímají ji, tak jako zrak si neuvědomuje světla slunečního. Veliký astronom Kepler rozdělil planetám čtyři lidské hlasy, dav Jupiteru a Saturnovi bas, Marsu tenor, Venuši alt a Merkurovi soprán. Jen Zemi asi pokládal za němou.

V nejnovější době francouzský astronom Babinet vypočetl, že Země a Jupiter tvoří spolu souzvuk „do“ (ut) a „sol“ třetí spodní oktávy, takže lidským uchem tyto tóny jsou neslyšitelné a proto prý není žádné hudby sfér, což ovšem třeba doplnit v tom smyslu, že této hudby sfér není pro lidské ucho, jak nyní jest, že však pro ucho jinak upravené hudba tato by existovala.

Neboť, aby nastal zvuk, je třeba předmětu, jenž se chvěje, a prostředí, které by vlny dále zprostředkovalo. Obojí je ve vesmíru. Jsou tu tělesa nesmírnou rychlostí se pohybující a je tu éter. Je tu také vodík, dusík, uhlík a kyslík a jiné plyny, které tvoří na některých místech vesmíru ohromně mlhoviny (v Orionu, v Andromedě atd.), jež mají rozlehlost mnoha bilionů krychlových metrů a které kolem slunce a jiných hvězd tvoří atmosféru šíře nevyočítatelné. Nevadí, že tyto plyny jsou mnohamilionkrát řidší než vzduch. Dostačí, aby ve vesmíru zprostředkovaly přitažlivost, světlo a sílu elektrickou a také každý i sebemenší zvuk, tedy i zvuk těles nebeských. Že tento zvuk tvoří harmonii, je zřejmo už z té okolnosti, že vzdálenosti planet nejsou stejné, nýbrž rostou dle určitého zákona a také rychlost pohybu je různá. A měl by býti Ten, jenž tyto ohromné hudební nástroje sférické naladil, bez hudebního sluchu a milovati zlozvky? Jenž ucho stvořil, sám by byl hluchý?

Hle, jak úžasně propracována je tato nesmírná symfonie. Jiný zvuk má Slunce, které 750krát je větší specificky než všechny jeho planety dohromady a které se točí nejen kol své osy s úžasnou rychlostí, nýbrž s celým svým hvězdným systémem, s celou svojí rodinou řítí se směrem k souhvězdí Herkulovu. Zvuk ten se mění znenáhla podle hustoty éteru, ale vždy v téže tónině, neboť s ním letí vesmírem také osm velkých a několik set malých oběžnic, které pojí své hlasy a hlásky k společné harmonii. Jedny, a to jsou ty vnější, větší a řidší, pohybující se pomaleji (Saturn, Uran, Neptun), jsou naladěny do basu (dle Keplera), ostatní pak, vnitřní, které jsou hustší a těžší (Mars, Země, Venuše a Merkur), mají hlasy mnohem vyšší, ježto mnohem rychleji kolotají. Hlasy jejich jsou také silnější, ježto jsou blíže Slunce, kde je éter hustší. Merkur má hlas nejsilnější a nejvyšší. Tyto hlasy se stále mění, neboť rychlost téhož nebeského tělesa není stále táž následkem různých okolních vlivů. (Kepler.)

Kolem planet v různém počtu obíhající měsíce přispívají svým zvukem k různým modulacím základního motivu.

Mimo to tisíce komet rozmnožuje svými divokými a zvuknými hlasy tuto nebeskou polyfonii od jemného vzdáleného basu až po jasný diskant jejich zrychleného oběhu v blízkosti Slunce. Oběh ten opět se umenšuje za zády Slunce a tím podivuhodné crescendo a decrescendo způsobuje.

To však není ještě hudba sfér ve své úplnosti. Toť jen podklad. Každá sféra má svou základní melodii, složenou z milionů zvuků svých příslušníků. A tento zvuk a hlas má svou zvláštní barvu a dynamiku. „Zpěv Země“ je zajisté jiný, nežli kteréhokoliv jiného tělesa. Zuření bouře, hučení moře, rachocení hromu, svist větru, zurčení potoka a všechen zvuk způsobený lidmi i zvířaty i celou přírodou, toť skutečný „zpěv Země“. Podobně zpívá také Slunce, Venuše, Mars atd. svou vlastní píseň.

A tento do vesmíru stoupající hlahol milionů zpěváků není „písni beze slov“.

Hlas, který vydává každá stvořená věc, je částkou její podstaty, a kdybychom měli příslušný duchovní orgán poznávací, poznali bychom v štěbotu vrabčím, v řevu lvím, ano i v šumění každého stromu celou podstatu těchto tvorů a jejich individualitu. Tento orgán poznávací někde nutně existuje. Neboť vše, co se děje v látce, musí duchem býti pojato a pochopeno, neboť jinak by látka organizačně stála výš než duch a materialisté by měli pravdu.

Tedy dokonalému poznání a vnímání „hudba sfér“, ten milionový zvuk a hlas vesmíru, ta závratná symfonie prosby, nářku, touhy a dychtění všech tvorů dohromady, tato věčně k Bohu se vzpínající píseň stvoření — není poetickým snem, nýbrž absolutní skutečností!

Tato píseň tvorstva, píseň touhy a nářku zní od té doby, od onoho „počátku, kdy stvořil Bůh nebe a zemi“. Naše Slunce se všemi svými trabanty putuje neznámým vesmírem po nezbadatelné své dráze vstříc svému Bohem stanovenému cíli. A jako se pravděpodobně kdysi v době ledové, kdy naše Země byla pokrytá nesmírnými ledovci, ubírala celá sluneční soustava studenějšími končinami vesmíru, tak není nemožné, jak někteří přírodopytci vážně tvrdí, že tato sluneční soustava octne se někdy náhle v končinách naplněných žhavými plyny. Pak by přešel základní tón harmonie naší sféry Sluncem vydávaný do jiné toniny. Pak by veškero stvoření zaburácelo hromovým chorálem posledního soudu, snad i uším lidským vnímatelným. (Luk. 21, 25 a 26.)

Až pak kdysi v novém nebi a na nové zemi zazní pravá harmonie sfér, harmonie látky, proměněné, zduchovělé, pak tuto harmonii uslyšíme sluchem dokonalým a jí porozumíme. Tento sluch, sluch rozumějící písni veškerého stvoření, měl sv. Jan Apoštol, když slyšel, jak: „Všechno tvorstvo, které jest na nebi i na zemi a pod zemí i v moři, volalo: Tomu, jenž sedí na trůně, a Beránkovi buď chvála a čest i sláva a moc na věky věkův.“ (Zjev. 5, 13.)

Ve škole P. Marie.

Reg. Garrigou-Lagrange O. P., prof mystiky v Římě.

Jsou tři stupně lásky a daru Moudrosti, dle nichž jest křesťan buď začátečníkem nebo pokročilým a dokonalým, tak jsou též tři stupně v úctě k P. Marii. Krásně je popsal bl. Grignon de Montfort ve svém díle: Pravá zbožnost k sv. Panně. (Český překlad vyšel u Kunciče v Praze a vřele jej doporučujeme za květnovou četbu!) V této knize ukazuje nám světec úzké vztahy k této zbožnosti s nazíráním a spojením s Bohem.

Mnozí se mylně domnívají, že mohou dojít k Bohu, aniž ty stále šli skrze Krista. Tito lidé dosáhnou čistě filosofického poznání Boha. Jejich poznání není poznáním žitým a živým, jaké dává dar Moudrosti. Často též ulpí uspaní v kvietismu.

Protestanté chtějí zase jít k Spasiteli bez jakéhokoliv prostřednictví P. Marie. Blah. Grignon píše: „Jsou i katoličtí vědci, kteří mají za úkol učiti jiné pravdě, kteří Tě (Kriste) neznají, ani tvé sv. Matky. Jejich znalost jest suchá, spekulativní, neplodná a lhostejná. Tito páni mluví jen zřídka o tvé sv. Matce a o úctě, kterou k ní máme mít. Říkají, že se bojí, aby nebylo zneužito této úcty, aby se Ti neděla křivda přílišnou úctou k ní. Když slyší mluvíti... o této úctě k P. Marii, něžným, silným a přesvědčivým způsobem, jakožto o bezpečném prostředku a krátké cestě netknuté a dokonalé, jako o podivuhodném tajemství, jak Tě nalézt a dokonale milovati, úděsem vykřikují... a podávají tisícero falešných důvodů, aby dokázali, že se nemá tolik mluvíti o sv. Panně...“ (O pravé zbožnosti, hl. II. art. 1. § 1.) Zdá se, jako by přímo věřili, že Maria překáží spojení s Bohem.

Bl. Grignon ukazuje naproti tomu, že celý vliv prostřednictví P. Marie spočívá v tom, že nás vede úzkému spojení s Kristem, jako vliv Kristův vede nás k úzkému spojení s Otcem. Jen velká pýcha chce se obejít bez stálého utíkání k těmto dvěma prostředníkům, které dal Bůh naší slabosti.

Maria, Matka Boží, dotýká se svým božským mateřstvím hranic božství. Proto jí musíme vzdávati kult hyperdulie, kult vyšší než ostatním svatým. Prvotní plnost milostí, kterou přijala P. Maria od Boha od okamžiku neposkrvněného početí, převyšovala milosti všech svatých a andělův dohromady. Od onoho prvního okamžiku stále rostl v ní poklad milostí, rostl stejnoměrně zrychleně, protože každý úkon lásky, dokonalejší než předcházející jaksi zdvojnásobňoval její bohatství. Bylo tu něco podobného jako s pádem těles. Tělesa padají tím rychleji, čím více se přibližují středu, který je přitahuje. Tak i duše tím rychleji spějí k Bohu, čím jsou mu blíže, nebo čím více je on k sobě přitahuje.

Maria jest mimo to též naší matkou, neboť ona se spojila s obětí Kristovou na kříži. Ony milosti, které nám Kristus získal přesnou spravedlností, získala nám též ona z vůle a dobrotivosti Boží, protože tak bylo vhodné a případné. Tyto

milosti nám ona nyní stále rozdává. Protože jest takto prostřednicí pro všechny duše, vysvětlíme si, že bez vroucího spojení s Marií nemožno dosáhnouti úzkého spojení se Spasitelem a dokonalé věrnosti vůči Duchu svatému.

Pro začátečníky úcta k P. Marii spočívá v tom, že se k ní občas modlí, ctí ji jako Matku Boží a utíkají se k ní v pokušeních, plní své povinnosti a varují se těžkého hříchu.

Druhý stupeň žádá dokonalejší city úcty, lásky a důvěry ke sv. Panně. Takto milující modlí se denně k P. Marii, rozjímajíce denně např. při modlitbě sv. růžence.

Třetí stupeň záleží v naprostém oddání se P. Marii. Duše tohoto stupně zasvěcují se sv. Panně, aby patřily zcela Kristu. Tito věrní služebníci Marii odevzdají jí své statky, tělo a smysly, aby je uchránila od přilnutí ke hmotě, a aby je zachovala čisté. Zasvěcují Marii svou duši, veškeré své schopnosti, ctnosti, zásluhy, duchovní dobra přítomná i budoucí.

Odevzdejme P. Marii své zásluhy, aby je ochraňovala, rozhojňovala, a kdybychom je hříchem ztratili, nám je zase oživila vyprosíc nám milost lítosti.

To, co můžeme ze svých dobrých skutku dáti bližním, i to jí odevzdejme, aby to rozdala dle své libosti duším nejméně osvětleným nebo nejvíce zraněným a opuštěným. Takovým způsobem můžeme nabídnouti P. Marii svou modlitbu, své zadostučinění, získané odpustky. Tímto obětováním vnikáme hlouběji do obcování svatých, a víc a více se zúčastňujeme života mystického těla; jehož hlavou jest Kristus.

Jest to též lehkou, krátkou a bezpečnou cestou k něžnému spojení se Spasitelem přítomným v Eucharistii. (Čti dílo bl. Grigniona hl. IV. čl. 5.) Blažený spisovatel dí, že jest to cesta též snadnější. „Můžeme sice dosáhnouti spojení s Bohem i jinými cestami, leč musíme vytrpěti na nich více křížů, překonati více obtíží, které budeme těžko přemáhati. Musíme kráčetí temnou nocí, boji a hroznými mdlobami... Cestou však Mariinou se jde tišeji a snadněji... Jest sice pravda, že nejměrnější sluhové P. Marie, protože jsou jejími miláčky, obdrží od ní největší ukázky nebeské přízně, to jest kříže, leč... oni je snázejí snáze, záslužně...“

Zvláštní věc! Maria činí kříž snazší a utrpení záslužnější. S Marií snášíme snadněji kříž, protože ona nás podporuje svou tichostí. S ní jest též utrpení záslužnější, protože Maria nám vyprosí milost trpěti s větší láskou. Láska jest však zřídlem zásluh. Maria Panna zasloužila nejsnadnějšími svými úkony více než mučedníci ve svých trýzních, protože vlévala do těchto nejprostších úkonů více lásky.

Cesta s Marií jest snazší a jde se nám po ní lépe. Když se úplně poddáme Marii, pokročíme v krátkém čase více, než když kráčíme po léta opření jen sami o sebe. Jest to konečně též cesta jistá. Jsme tu více než jinde ochráněni přeludů obrazivosti, citovosti a dábla. V řadě příčin, které nám předávají milost, má sv. Panna svůj vliv. Tiší smyslovou část naši a tak připravuje naši část vyšší, aby přijala s větším užitkem působení Krista a Boha.

*

Proto ve škole P. Marie rychleji postupujeme v rozjímání a nazírání tajemství Krista, našeho prostředníka. Když budeme Marii žádati, vyprosí nám vždy hlubší poznání tajemství kříže, ukáže nám velikost Kristova kněžství a všechny poklady skryté v Eucharistii.

Maria P. nebyla knězem, ale měla plnost kněžského ducha, jímž jest duch Krista, který se za nás obětoval na kříži. Představme si, čím byla pro Marii mše sv. sloužená sv. Janem! Jak v ní oživila vzpomínku na Kalvarii! Jaké asi bylo sv. přijímání nejbl. Panny, jejíž duše stále se rozlétala k Bohu na perutích žhavé lásky, kterou nezadržel v rozletu, ani stín hříchu. Duše P. Marie byla nejčistším dýmánek, který zachycuje všechny paprsky a ohně milosti, aby nám je dále zprostředkovala.

Prosme Marii, aby nám obdržela hluboké poznání tajemství nejsv. Svátosti, čin největší lásky, jímž Kristus-Prostředník dlí podstatně s námi pod svátostnými způsoby, aby stále a stále trvala jeho oběť a aby nám stále přivlastňoval její ovoce. Kristus-Prostředník dovede nás jistě k důvěrnému spojení s Božskými osobami, které přebývají v nás.

Ve škole P. Marie poznáme lépe krásnou nauku o Eucharistii jako oběti a svátosti. V Eucharistii že Kristus se nám dává za pokrm, aby v nás hlavně rozšířil a rozmnožil lásku a více přiblížil ke svému Srdci srdce naše. Sv. přijímání jest účastenství na krvavé oběti zpřítomněné na oltáři. Jím chce Spasitel nám dáti zakusiti nejhlubších citů svého Srdce, srdce Kněze a Oběti. Tím se důvěrně a dokonaleji spojujeme s Kristem — hlavou církve. Maria byla účastna bolestné oběti na kříži a tato bolest trvala ještě, spojená s čistou a vznešenou radostí, když přistupovala ke sv. přijímání u učedníka Jana. Tak si vysvětlíme jistá sv. přijímání uprostřed duševních muk, trýzní a vyprahlostí, které spojí některé duše se Srdcem Krista Kněze a Oběti. To vane těmi dušemi modlitba a velké utrpení Kristovo, jako drahými údy jeho mystického těla, která má trním věnčenou Hlavu. Nejvyšší Prostředník činí tyto duše účastnými velkého tajemství vykoupění anebo svého bolestného života, než jim dá zakusiti slávu nebeského života.

To vše nám vyprosí Maria. Duše velké a šlechetně, odevzdejte se jí jako Matce a Paní a buďte její, zcela a úplně její. Ona vás za odměnu přivede co nejbliže ke svému Synu.

ŽIVOT

Mistr adorace.

A. Melka.

Sotva jest co těžšího modernímu člověku, zvláště muži, jako adorace. Sklonit svou bytost celou v prach před velebností Boží a uznávati svou naprostou závislost na něm! Kdo? Moderní člověk technickými vymoženostmi posledních dob vzlétá až tam, kde myslí, že již svým čelem o klenbu nebes zazvoní! — A ten se má skloniti v prach! Především své koleno, a co více: svého ducha.

Své koleno, své tělo. Mnozí se již touto bohoslužbou těla urážejí: k čemu tělesné úkony? „V duchu (prý) a vpravdě máme se Bohu klaněti.“ (Jan 4.) — „Ale člověk má přece obě tyto součásti — tělo i duši,“ dí sv. Tomáš (II., II. qu. 84. a 2.) a proto je nutná obojí adorace, vnitřní, tj. plná oddanost duše Bohu, i zevní, tj. pokoření těla před Bohem. Pro přirozenou souvztažnost duše k tělu a těla k duši rozněcuje každý projev zevnějšího ponížení se před Bohem naši vnitřní ochotu podrobiti Bohu zúplna i duši. A toto plné podrobení vnitřního člověka, to jest podstata adorace.

To není tedy jen nějaké pokleknutí před Bohem; to není tedy i hodinové klečení před Svátostí. To je plné ponížení své bytosti v původní nicotu svou a plné podrobení celého života Bohu. Vždy a ve všem.

Jediný Učitel a Mistr náš, Kristus — předvídáje, jak naší pyšné přirozenosti bude toto klanění těžké, dal nám příklad. Jeho život jest vysoké učení adorace. A On Mistr její.

Duch svatý, kterému tolik záleží na tom, „abychom se Bohu klaněli v duchu a vpravdě“, dal nám ve sv. evangeliu zaznamenati ze života Krista Pána několik takových okamžiků, které vrhají jasné světlo...

První okamžik: v přítmi panenského života a v jeslích. „Vcházejte na svět praví: Obětí (krvavých) ani darů jsi nechtěl, ale tělo připravil jsi mi; oběti zápalné a za hříšné nelíbily se tobě. Tu jsem řekl: "Hle přicházím, (jakož) v závitku knihy psáno jest o mně, abych vykonal vůli tvou — Bože." (Žid 10, 5—7.) A žalmista, z něhož sv. Pavel uvádí tato slova, dodává jménem vtěleného Boha ještě:

Hle, tu jsem — — —
vůli tvou, Bože můj, činit jest milo mi,
zákon tvůj mám ve svém srdci.
(39, 8., 9.)

Takhle vstupuje na svět - Bůh!

Takto hledí na celý svůj život — jako na oběť. Velký introit životní mše sv. - velké ofertorium: má-li tělo, přijímá je jako tělo obětní; má-li vůli, má ji proto, aby splýnula s vůlí Nejvyššího; má-li srdce, má je proto, aby byla sídlem jeho zákona. — A jak ochotně: Hle, tu jsem...

A v této naprosté oddanosti k Otci žije a jedná vtělený Bůh. Každý jeho krok je určen vyšší vůlí. Chtějí-li lidé uspišiti jeho zjevení se světu nebo dokonání jeho díla, odpovídá: „Ještě nepřišla hodina má“ (určená shůry). — Sebemenší a sebenepatrnější (zdánlivě ovšem, neboť v životě Bohočlověka bylo vše nesmírné a veliké) okolnost a podrobnost z jeho života mívá v evangeliu poznámku: „To pak se stalo, aby se naplnilo Písmo řkoucí...“ tj. aby se naplnila nejsvětější vůle Otcova, zjevená skrze proroky. Jeho nauka není jeho — „je Toho, kterýž ho poslal“. Byti ve stálé oddanosti a závislosti na Otci jest vtělenému Synu *raison d'être* — podklad jeho bytí. Jiní žijí chlebem; „jeho pokrm jest činiti vůli toho, jenž jej poslal, a dokonati, dílo jeho.“ (Jan 4, 34.) — Zdar jeho díla, ochota prostých duší, zvláště učedníků jeho, k víře v Něho a k přijetí sv. nauky, jest Mu neskonale moudré řízení Prozřetelnosti, za niž Otcovi děkuje: "Velebím Tebe, Otče, Pane nebes i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je nedospělým; ano, Otče, že tak se Tobě zalíbilo." (Mat. 11, 25, 26.)

A tak, v naprosté podrobenosti k Otci pokračuje v životní své oběti, až dospívá k — pozdvihování a k dokonání obětního úkonu.

Na hoře Olivné. Ó tajemství adorace Spasitelovy! „Popořed maličko padl na svou tvář a modlil se řka: „Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne — ale ne jak já chci, nýbrž jak Ty.“ —

V celém majestátu svém, „jsa si vědom (před chvílí — při poslední večeři upozorňoval na to evangelista!), že mu Otec dal v ruce všecko a že vyšel od Boha a jde k Bohu“, vrhá se v prach před velebností Boží ten, jehož moře i větrové poslouchali, jehož se bála smrt a vracela na jeho pokyn svou kořist, ten, před nímž se chvělo peklo — Na tváři své v prachu země ve stínu oliv getsemanských! Ó, co jest velebnost Boží, když se před ní takto koří sám Syn! I tělem svým.

A jak dokonale celým vnitřem svým! Vidí kalich přetékaající, zármutkem, potupou, posměchem, zoufáním, opuštěností; vidí pod kalichem složeny metly, biče, hřeby, kříž, šarlatový plášť a korunu — A On, ač se tělo i duše zachvívá před hrůzou toho vidění, dí: „Otče, je-li možná, odejmi — ale ne jak já chci, jak Ty — “ Je-li možná — a poněvadž, Otče, Abba, Tobě je všecko možné — tedy — chceš-li — Si vis... Na milost i nemilost se Ti dávám... Všechn odpor přirozenosti citlivější daleko než naše umlčuje jediným pomyslem: Ty Otec — já tvůj Syn; tvůj tvor podle lidské přirozenosti, kterou jsi mi připravil... fiat!...

Dokončuje zmaření a zničení obětního svého daru na kříži slovy: „Dokonáno — Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.“ Otcovi žil, Otcovi umírá — Pánu a dárci života svého se podrobuje i v celém svém strašně mučivém umírání a sklonem hlavy vyslovuje poslední souhlas s vůlí Otcovou a poslední pokorné své podrobení. To je adorace Kristova... Úžasná, závratně hluboká. A celá již? Nikoli.

Uzavřel ji do Svátosti a v ní pokračuje ve svém klanění na nesčetných oltářích a v nesčetných srdcích lidských až do konce věků. Dnem i nocí. Nepřetržitě. Ale zvláště při oběti, která jest nekrvavým obnovováním jeho oběti, kalvarské.

Aj tu je Ten, který i tento svátostný svůj život pojímá jako oběť... Hle, tu jsem... oběti člověka se Ti, Otče, nelíbily — ale Tys mi dal tělo svátostné, nuž, přijmi, Otče svatý, oběť Bohočlověka sníženého v podobu chleba... Tu denně předstupuje před Otce v podobě ubitého, zraněného odsouzence na kříž — tu znovu tajuplně se zničuje k zalíbení věčného Otce podáváje mu za nás zásluhy své oddanosti při vstupu na tento svět, své oddanosti na smrt v zahradě getsemanské, své oddanosti, s níž vypustil duši.

Tiše, ale dojemně mluví k nám ze svatostánku náš božský Mistr nejlepšího klanění:

„Příklad dal jsem vám...“

Jak já hledím na život? A jak přijímám jeho kalichy? Jak se připravuji na poslední úkon klanění — sklon hlavy při výdechu duše?...

Obrácení.

Dr. Fr. X. Novák.

K podstatě obrácení tedy náleží bolest a boj, což nikdy nebývá daleko od sebe.

Není možná, aby se v basénu anebo v bahnitěm rybníčku rozpoutala bouře. A tak nedá se mysliti obrácení dětí, ani duší rybníčkových, plytkých, zanesených různým bahnem všedního materialismu, obmezených a zabeđených v zajetí svých stran, své „politiky“, svého nacionalismu a své stavovské „filosofie“.

Není schopen obrácení, kdo zbaběle a zchoulostivěle se vůbec zavírá každému utrpení a každé oběti. Jel jsem kdysi na železnici se starším již lékařem. Přišla řeč na otázky náboženské a on nezapíral, že cosi churaví a hnisá v jeho duši. Ale na vyzvání, aby nějak odstranil tuto skrytou (a i před sebou samým utajovanou) ránu duše, odvětil krče rameny, že je už na to příliš stár, aby ještě měl podnikati tyto těžké zápasy a boje duševní.

A nehodí se pro obrácení, kdo sice jako onen bohatý jinoch v evangeliu (Mat. 19,16—23) lačným okem pohlíží do říše vyšších statků duševních, ale ještě příliš lpí na statcích tohoto světa. Známi i takové příklady. Hodiny, ba noci by hovořili a disputovali o Bohu a náboženství (to je jim jaksi úlevou a omluvou před sebou samými), jen kdyby bylo možná Bohu sloužiti bez vzdání se těch a těch výhod, těch a těch mocných lidí, toho a toho „krásného“ postavení ve straně...

Při každém obrácení opakuje se příklad onoho marnotratného syna (Luk. 15, 11—32). Mnoho bylo před ním i po něm takových, kteří „pásli vepře“. A kolik takových, kteří se nad sebou zamyslili, zastyděli, že počali litovati a i se odhodlali: „Vstanu a půjdu k otci“. Marnotratný syn tak učinil až tehda, když byl hotov se vším a když mu již nezbylo nic z dřívějšího bohatství než hlad, krutý, šíravý hlad.

*

Který věk je pro náboženské obrácení nejpříhodnější?

Že ve věku dětském takové duševní revoluce nejsou možné, bylo již řečeno a vysvitá samo sebou.

Vysoké stáří nebo těžká nemoc nevyklučují o sobě možnosti zasáhnutí nadpřirozené milosti a lidského s ní spoluúčinkování. Sv. Augustin praví o takových obráceních, že jsou tak nemocná, jak nemocným je ten, jenž až na tu chvíli s obrácením odkládal. (I stáří je nemoc, a to těžká nemoc, praví latinské přísloví.) Anebo kde nabere těžkou nemocí sklíčený, stářím a dlouholetým zvykem zeslabený síly k obratu, s něž ani v plné životní zdatnosti nebyl?

Pravým opakem je v tom ohledu bujaré mládí. Leta od čtrnáctého do šestnáctého neb i osmnáctého, t. zv. jinošství, nazývají pedagogové vůbec „druhým narozením“ pro veliké převraty, tělesné i duševní, které v ten čas v mladém člověku se dějí. Nové životní směry, „obrácení“ hluboko do života zasahující jsou tu něčím přirozeným, nad čímž netřeba se příliš diviti, co se dá přirozeně vysvětliti. Taková „obrácení“ pak ovšem nespádají pod pojem obrácení náboženských, o nichž nám tuto jest řeč. Ta více zajímají pedagoga.¹⁾ Leč i opravdová náboženská obrácení mohou se již v těch letech přihoditi a přiházejí se (opak toho tvrdí v článku nahoře uvedeném Hall), jak sám mohu dosvědčiti a jak dosvědčují knihy od mladistvých obrázců později o tom vydané. Ovšem tu běží vždy o duše mladé hlubší, nadanější a živější.²⁾

1) Tak např. píše o nich G. Stanly Hall ve velkém svém díle Adolescence, New York 1904, t. II. hl. XIV. The adolescent psychology of conversion, a v menší knize Youth, tamtéž 1912, str. 365 násl. Byl jsem nedávno na přednášce náboženské, pořádané pro posluchače vysokých škol. Přednášející, sekretář univ. mládeže (I), mluvil o svém „obrácení“ v 18. roce svého věku. Jak to vykládal, byl to čistě přirozený obrat v duševním jeho životě, a on myslel, že tu šlo o obrácení náboženské.

2) Pěkný příklad takového mladistvého obrácení je M. Regina Most (viz její knihu „Geh hin u. künde!“ Herder, Freiburg i. Br. 1920). Narodila se z protest rodičů v čistě prot. kraji a přestoupila na katol. víru ve svém šestnáctém roku (pod vedením proslulého P. Bonaventury O. P. v Berlíně).

Ale i pozdější mladí a sama první leta vyspělé zralosti mužské nebo ženské zdají se zvláště příhodnými pro náboženské obrácení. Jsouť to, alespoň při lidech charakterních a ušlechtilých, stále ještě leta idealismu, síly a neohroženosti v uplatnění toho, co uznali jsme správným a nutným, leta oné duševní pružnosti, která se neroztříští jako sklo, narazivši na překážky, ale dále spěje s nezlomenou energií za cílem jednou vytknutým. Skoro všechna velká a historicky památná obrácení se stala buď v mládí nebo v letech jemu ještě blízkých.

Svatý Pavel se obrátil, když mu bylo okolo 34 let. V témže věku, ve svém 32. roce obrátil se sv. Augustin. Sv. František z Assisi počal nový život, když mu bylo 23 let. Sv. Ignác z Loyoly, když byl stár 34 let. Kardinál Newman, když už byl překročil čtyřicítku svého života...

Celkem tu platí pravidlo, že obrácení příliš ranní, právě pro nevyspělost charakteru, větším jsou vydána nebezpečím, a že čím později se udála, tím jistější je naděje na vytrvání v nich. Příště ostatek.

U pramene živých vod.

P. Marian Schaller, O. S. B.

Kdo kráčí královskou cestou církve sv., nemusí se báti vyčerpání, ba ani zemdení. Na něho neúčinkuje ani horko dne, ani chlad noci, neboť za denního horka tamtudy vane atmosféra ráje a za chladu noci proudí víchra lásky Boží. Podél cesty je pák vykopáno mnoho studnic živých vod, které nikdy nevysychají, neboť jsou napájeny přímo ze srdce Božího.

Doušky, které ti církev sv. z nich nabírá, dávají ti zapomínati na život všední. Nejsou to však vody Lethe, které omamovaly a otupovaly, nýbrž vody, které smývají prach a bláto, jimiž ti svět postříkal srdce, a obnovují jeho krásu, s kterou vyšlo z ruky Stvořitelovy.

Nechceš vzít jeden takový hlt? — Církev ti jej podává v liturgii.

Liturgie katolické církve jest nejlepším lékem proti zoufalstvím individualismu, jenž jako dravý mor proniknul do všech tříd společenských a do všech jejich prací. Člověk pro samé pěstění vlastního individua hyne žízň a hladem duchovním, neboť se bojí přijímati potravu z rukou jiného individua; pro něho musí přece býti připraven docela jiný hodovní stůl. Individualism bez bázně a hranic plodí „nadčlověka“, jenž končí v blázinci, nebo Werthera, jenž si proráží lebku kulí, rdousí se provazem, nebo se topí a tráví.

Pomocí individualismu se člověk zamilovává do sebe samého. Co však tím miluje? Hromádku kostí a bláta a prachu; žrádlo červů. To je ten „nadčlověk“! V duši nevěří; milovat však můžeme pouze něco, co jest věčné, s čím se nemusíme loučit. Pouze věčné statky jsou hodny milování a toužení.

Sama se nazývá „fruhreif“ a „ein sechzehnjähriger Heifjersporn“. A jinde (strana 82) doznává: „Ovšem ráda se přiznávám, že provedení mých úmyslu by se bylo v zralejším věku jistotně stalo způsobem vážnějším. Bylať jsem nejen hledatelkou pravdy, nýbrž i veselou, mladou krví, ne právě poslední mezi několika jinými rozvernými žabkami (Backfische), stále odhodlanými provésti nějaký bujný kousek.“ Zemřela 1913 jako sestra řádu sv. Dominika.

Individualista, je-li k sobě poctivý, prohlásí brzy, že je sebe syt. Jak mu pomůžeme? Musíme mu poradit, aby sám sebe nevychoval, neboť se sám nestvořil, ba nezná ani všechny hlubiny své bytosti.

Nech se vychovávat liturgií. Ta tě uvede okamžitě ve společenství s ostatními individui, kde zapomeneš na svou vlastní malost, musíš se obírat zájmy druhých, pookřeješ pohledem do dálky. Nejsme stvoření pro své zájmy, nýbrž pro zájmy Boží. On se pak obírá nejen tebou, ale veškerenstvem toho, co stvořil. Takové ti také dal srdce a duši,

neboť tě stvořil „k obrazu svému“. Utop tedy zoufalství nad sebou samým pohroužením se do společenství církve. Nemoce se zbavíme nejrychleji, jestliže se jí nezabýváme.

Liturgie od tebe žádá, abys zanechal svoje vlastní cíle, svoje úmysly, ba i svoje myšlenky, svoje metody žití. Za to ti určuje svoje cíle, úmysly a metody. Běře ti samostatnost. Musíš jí přenechat vládu nad sebou samým. Nemůžeš se pohybovat, jak sám chceš, nýbrž jak ti to ona předpisuje. Musíš se účastňovat dějů, které nestojí právě v popředí tvých zájmů. Musíš prosit za něco, čeho sám přímo nepotřebuješ. Církev žádá od tebe v liturgii základ veškeré blaženosti: pokoru. Máš se zřít sebe a hledat druhé.

Snad tě napadá, že liturgie z tebe udělá otroka. Docela ne! Sociálnost církve není socialismus nebo komunismus, jenž dělá z lidí stroje, je ohlušuje a oslepuje.

Tím, že ses zřekl sebe, nalezl jsi se tak, jak si tě představoval Bůh, když ti vdechl život. Za individualism pozemský jsi získal individualism nebeský, jenž svoje blaho hledá v Bohu a ne v sobě.

Společenství církve pozůstává z věřících, kteří tvoří jediné mystické tělo, jež oživuje jediný princip: Božství Ježíše Krista, Duch svatý, celá nejsvětější Trojice. Společenství v socialismu a komunismu jde od individua k individuu, osobnost se ztrácí. Společenství katolické církve povstává tím, že všechna individua směřují k jedinému cíli: k Bohu. Užívají k tomu stejných prostředků: svátostí. Stejně cesty: liturgie.

Vzdor veškerému společenství nesplývá jednotlivec s jednotlivcem. Každému zůstává jeho vlastní srdce a vlastní duše, jež Bůh od sebe odlišil individuálními krásami a půvaby. Nebeská společnost věřících zírá sice jedním směrem a zapaluje svoje srdce od stejného ohně, každý jednotlivec však pociťuje svoje vlastní blaho, které chutná pouze on.

Pozemský individualism odkládáme tím, že věříme v jedno, přinášíme stejnou oběť, jíme stejný nebeský chléb, uznáváme stejný princip svého bytí. Tím se stáváme nebeskými individui, která touží po své vlasti a nejsou šťastna, dokud nespočinou v Bohu.

Tomu nás učí církev v liturgii.

Bileam.

Prof. dr. V. Zapletal O. P.

„A já,“ dal se zase do vypravování hubený, který si za řeči svého druha pilně hleděl jídla a pití, „já jsem viděl na vlastní oči, jakou má Bileam moc nad zvířaty. Jednou se k němu přiblížilo stádo a mezi mnohými ovci byla jedna zvláště pěkná a vykrmená. Jakmile ji Bileam spatřil, zamumlal pro sebe: „Ach, Bože, to je pěkná ovce!“ A co se nestalo? To krásné zvíře přišlo bez volání k Bileamovi a nabízelo se k zabití. Pastýř ovšem nechtěl s tím souhlasit, nýbrž žádal navrácení ovce. Bileam proto řekl: „Vezmi si ji, ale věz, že mi ji dal sám Bůh!“ A ovčák se již neodvážil žádati svěřené ovečky nazpět.

Jeden z Moabitů se tázal: „Proč se zdráhal Bileam přijíti hned na první prosbu Balakovu? Nevíte snad o tom něco?“

Služebníci kouzelníkovi významně pohlédli na sebe a hubený odpověděl: „Než začne Bileam něco důležitého, ptává se vždy napřed v noci božstva a to mu právě tehdy dělalo obtíže.“

Když tlustý služebník pozoroval podiv posluchačů, vpadl svému druhu do řeči: „I na cestě jsme pozorovali vlastníma očima, že božstvo není spokojeno s Bileamem.“

„Vypravujte, vypravujte nám to,“ doléhali prosebně posluchači.

„Bylo to takto,“ pokračoval tlustý. „Šli jsme za Bileamem. Jednoho dne plni údivu vidíme, jak se anděl s obnaženým mečem v ruce náhle postavil kouzelníkovi do cesty. I oslice Bileamova spatřila ten zjev a proto se vyhnula z cesty a šla polem. Bileam bil oslici, aby ji dostal zase na cestu. Avšak anděl se postavil na úzkou cestu mezi dvě zídky, jimiž byly ohrazeny vinice. Když oslice opět uzřela anděla, přitiskla se ke zdi a přitlačila Bileamovi nohu tak silně, že by mu ji byla málem rozmáčkla. Kouzelník rozezlen velmi ji bil. Anděl nás však ještě jednou předešel a postavil se do jiné úžiny, kde se nebylo možno hnouti ani vpravo ani vlevo. Jakmile oslice spatřila anděla, padla pod Bileamem na zemi. Bileam se rozlítl strašným hněvem a pustil se do zvířete holí. Tu najednou oslice promluvila: „Co jsem učinila, že mne již po třetí biješ!“ Bileam však odpověděl: „Co si ze mne tropíš šašky? V tom však již Bileam prohlédl, jako by mu byly spadly s očí šupiny, pro něž dříve neviděl anděla, a teprve tehdy pochopil divné chování oslice. Vrhł se na kolena a zvolal: „Zhřešil jsem! Nelíbí-li se ti však má cesta, vrátím se.“ Anděl na to odpověděl: „Nikoliv, jdi, ale nebudeš moci mluvit nic jiného, než co Bůh ti poručí.“

Hosté se hluboce zamyslili; teprve za chvíli se ptali: „Naposled snad nebude nic z toho zlořečení!“

Balak pospíchal. Hned druhého dne ráno zavedl Bileama na horu Bamoth-Baal, odkud bylo viděti část izraelského lidu, neboť to bylo nutné při zlořečení, poněvadž slova kletby musela dopadnouti na hlavu zlořečeného. Tím se vysvětluje, proč kterýsi otec strhl svého syna k zemi, když Bileam proklínal jeho rodinu. Chtěl tak zachrániti svého syna před kletbou.

Bileam pohlédl na ležení izraelské a pravil Balakovi: „Postav tady sedm oltářů a připrav mi sedm býčků a sedm beranů k zápalné oběti!“

Balak vykonal, co si Bileam přál, a oba vložili na oltář po jednom býčku a beranu.

Nato řekl Bileam Balakovi: „Zůstaň tady u své zápalné oběti,“ a ukazuje rukou na nedaleké místo, dodal, „já půjdu tamhle, snad mi Bůh zjeví, co ti mám říci.“

Kouzelník odešel na označené místo a prodléval tam nějakou dobu mírně skloněn, s očima zavřenýma.

Čekajícímu Balakovi zdála se každá chvílka věčností.

Konečně se Bileam vracel. Balak stál dosud u své zápalné oběti, jeho srdce bylo plno starostí a s jakousi úzkostí čekal na kletbu. Ale jaké bylo jeho zklamání.

Rytmicky, jako všichni vidci, mluvil Bileam:

„Z Aramu přivedl mne Balak,
moabský král, z hor východních.

„Pojď,“ pravil, „zlořečit Jakobovi,
pospěš proklít Izraele!“

Kterak mohu zlořečiti,
komu nezlořečí Bůh,
proč bych měl já proklínati,
koho neproklíná Hospodin?

S vrcholu skalisk ho vidím,
s návrší naň patřím;

Odloučen bude sídlit (tento) lid,
mezi národy nebude se počítati.

Kdo by mohl sčítat prach Jakobův,
a kdo zvědět, kolik je potomstva Izraelova?
Kéž bych zemřel smrtí spravedlivců,
kéž bych skončil jako oni!“

Již za řeči jevílo se zklamání ve tváři Balakově, čelo se mu svrašťovalo, svaly v obličejí neklidně se škubaly. Co to slyší? Vždyť je to požehnání.

Rozladěn, ba podrážděně vyčítal Bileamovi: „Cos mi tu učinil? Povolal jsem tě, abys zlořečil mým nepřátelům, a ty jim žehnáš?“

Básnické formy v N. zákoně**Prof. dr. J. Hejčl.**

V knihách S. z. nalézáme tři druhy básnictví: a) lyrické, b) didaktické a c) řečnické. (Srv. Bible česká III. str. 780. č. 2.) Zda jsou tyto tři druhy zastoupeny také v N. z.?

Lyriku shledáváme zejména ve třech známých písních, ve zpěvu Matky Páně („Magnificat“ Lk 1,46 — 55) podobném písni Annině (1 Král 2,1 — 10), dále ve zpěvu Zacharjášově, mosaice to ze stichů starozákonních (Lk 1, 68 — 79) a ve zpěvu Simeonově (Lk 2, 29 - 32). I tyto zpěvy skládají se z veršů, rozčleněných ve stichy dva nebo tři, které činí rytmické celky. O tom rytmu (parallelismus membrorum) viz stručně tamže (v Bibli české) III str. 780 čís. 7. - Píseň Zacharjášovu možno důvodně rozdělit ve dvě strofy: v. 68 — 75 a v. 76 — 79. O strofice v knihách S. z. viz Bibli českou III str. 783 čís. 9.

V biblických knihách N. z. jest mnoho prvků didaktických i řečnických. Vzpomeňme zejména veliké řeči Kristovy Mt 5, 3 — 7, 27 (Lk 6, 21 — 49). Jaký to řečnický výkon! Nelze tu nalézt nějaké rytmické stavby, jakou vídáme u řečníků starozákonních? Co je v této řeči také mudroslovných zrn! V knize Přísloví každý aforism má obvykle tvar disticha, které vykazuje přiměřený, myšlenkový úměr; je-li to distichon rozvedeno, vzniká nenuceně strofa. Nelze najít v řeči Kristově podobných strof, skládajících se z několika dvojčlenných (nebo i trojčlenných) veršů? Stačí některé výroky Kristovy rozčlenit stichometricky, za každým logickým celkem učiniti mezeru — a shledáme k svému překvapení na místě jednom strofy více nebo méně pravidelně vyvinuté. Malá nepravidelnost tu a tam se vyskytující jest jen variace, která dodává strofě více umělecké ceny. Podáváme tu některé ukázky. Zdá se, že staří milovali takovou rytmickou a strofickou skladbu, ježto dodávala řeči krásy a byla také pomůckou mnemotechnickou za dob, kdy bylo méně psáno, zato však více memorováno: Řeč podaná v rytmické a strofické kostře snáze a věrněji se vštěpovala do paměti nežli pouhá próza.

Almužnu, modlitbu a posty konej s dobrým úmyslem.

(Mat. 6,1 — 6,16 — 18.)

Úvod:	netrub před sebou,
Mějte se na pozoru,	jako pokrytci činí v synagogách a na ulicích,
abyste nečinili dobrých skutků svých před lidmi,	aby ctění byli od lidí.
abyste byli od nich viděni.	V pravdě pravím vám:
Sice nebudete mítí odplaty	Dostali odplatu svou.
u svého Otce, jenž jest v nebesích.	

I. antistrofa:

I. strofa:	Ale ty když almužnu dáváš,
Když tedy dáváš almužnu,	ať nezví levice tvá,

co činí pravice tvá,
aby tvá almužna zůstala v skrytě.

A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.

*

II. strofa:

A když se modlíte,
nebuďte jako pokrytci,
kteří rádi v synagogách a na rozích ulic stojíce se
modlí,

aby vidění byli od lidí.

V pravdě pravím vám:

Dostali odplatu svou.

II. antistrofa:

Ale ty když se modlíš,
vejdi do svého pokojíka,
zavři dveře
a pomodli se k Otci svému v skrytě.

A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.

III. strofa:

Když pak se postíte,
nebuďte jako pokrytci zasmušili,
neboť hyzdí obličej svůj,
aby zřejmo bylo lidem, že se postí.

V pravdě pravím vám:

Dostali odplatu svou.

III. antistrofa:

Ale ty když se postíš,
pomaž svou hlavu
a tvář svou umyj,
aby nebylo zjevno lidem, že se postíš,
ale Otci tvému, jenž jest v skrytě.
A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.

Poznámka: "Všimni si, jak tu každý stich strofy i antistrofy I. dokonale odpovídá obdobnému stichu strofy a antistrofy II. i III. Všimni si refrénu na konci každé strofy a jiného refrénu na konci každé antistrofy!"

Potřeba filosofie na hlubině.

Dr. Fr. Hrachovský.

Vnitřní život, budovaný na nadpřirozené víře a prozářený Boží milostí, může se právem nazvat hlubinou. Zjevená víra rozšiřuje obzory přirozeného rozumu lidského do nekonečných dálek, posvěcující milost přenáší život do nových oblastí. Hlubina mořská jest případným a výstižným obrazem. Na moře hluboké nelze se vydati bez kompasu, kdo nechce ohrozit svou existenci. A tak i na hlubině vnitřního náboženského života jest nutným kompas, který má dobře ukazovat směr. Kompasem je vypěstěný rozum. Rozum se bystří filosofii, proto bez filosofického výcviku nemožno se zdarem pokračovat ve vnitřním životě duše. Křesťanská filosofie jediná jde správnou cestou, zamítajíc nerozumný racionalismus a důsledně hájíc práv a hranic rozumu lidského. Aspoň tři filosofických odvětví jest třeba každému, kdo chce býti objektivně nazýván vzdělaným člověkem.

Logika, noetika a psychologie poučí každého dokonale o zákonech myšlení, o vzniku představ a zákonech duše. Kdo je zná, nebloudí tak snadno, jak to, dnes u většiny inteligence vidíme. Moderní inteligence jest třtinou větrem se klátící. Kdybychom pátrali, odkud vychází tato nerozhodná a bloudící inteligence našich dnů, tu bychom se přesvědčili, že zřizováním ústavů bez filosofické propedeutiky množí se řady kolísavých povah. Statistika nevěrců, volnomyslitelů by nám jasně dokázala, že nedostatek filosofického vzdělání jest důvodem příslušnosti k těmto táborům. Česká inteligence jest proto tak naladěna protinábožensky, že ve filosofii znamená málo. Česká filosofie je většinou materialisticko-positivistická a jen dr. Marešem kloní se k vitalismu. Vychovala nám vyložené nepřátele náboženství, kdežto filosofie herbartovská naší starší generací hlásaná odchovala nám starší generaci, která nebyla přímo proti náboženství. Z toho vidíme, jakou důležitost má pro ducha národní kultury filosofická vyspělost nebo zaostalost.

Když tedy dnes chceme na hlubinu vnitřního života náboženského, pak musí náš kompas-rozum dokonale býti vyzbrojen, aby nás ochránil před každým úskalím, jichž hlubiny mnoho skrývají.

Křesťanský plavec na hlubinu musí býti přesvědčen:

1. že lidský rozum jest schopen objektivního poznání,
2. že naše smyslové poznání doplněné rozumovým jest skutečným poznáním, 3. že Boha lze rozumem přirozeným poznati,
4. že v člověku jest dualismus duše a těla,
5. že v noetice jest teorie mírně realistická o vzniku představ nejpravděpodobnější ze všech,
6. že tuto teorii hlásá křesťanská filosofie se sv. Tomášem Akvinským. To jsou rudimenta, bez těch nemůže nikdo na hlubinu, kdo nechce jíti vstříc jisté záhubě.

Vnesme do české inteligence křesťanskou filosofii a vychováme si mnoho statečných plavců pro hlubinu duševního života. Bez jasných filosofických poznatků není možno očekávati rozkvětu vnitřního a hlubokého života náboženského. Proto na hlubinu jen se znalostí křesťanské filosofie.

V Z O R Y

Josef Gorres a náboženský subjektivismus. (K 150. výročí jeho narozenin.)

P. A. Blattmann O. P.

V nejnovějším díle¹ berlínského kaplana Fahsela, v němž je mistrně podána duše přítomné doby, popírající Boha, mluví nevěrec: „Pane kaplane, snad vás překvapí moje slova, že si s biblí velmi málo, anebo vůbec nevím rady, kdežto při četbě církevních Otců, zvláště však velkých scholastiků j. Tomáše, Bonaventury bývám jako u vytržení. Nic mne více nedojalo než slova francouzského spisovatele Charles Maurras: „Čím jsou evangelia sepsaná čtyřmi neznámými Židy v porovnání s velebným dílem církevních Otců, učitelů a filosofů?“

Hle, náboženský subjektivismus nejhrubších zrna. Již před 400 lety Luther svým výrokem: „Nepřipustím tím mezi ve výkladu slova Božího!“² položil nejvyšší princip nového náboženství. Lutherův výrok je vlastně negací či emancipací od jakékoli autority vyjímaje autoritu vlastního rozumu.³ Tím bylo zahájeno nové období autonomie, vnitřní samosprávy.⁴ Tím byla dána směrnice k onomu náboženskému hnutí, které se výlučně omezuje jen na vnitřní zkušenost, vlastní zážitky, na jakousi formu osobní psychologie.⁵ Tak byla bible snížena na pouhý prostředek k rozvoji energie vlastního myšlení a autonomie vnitřního života.⁶ Víra jako prostředek ospravedlnění tím pozbyla významu a ztenčila se na pouhý subjektivní úkon.⁷ Není tedy divu, neví-li si dnešní subjektivismus rady s evangeliem či se spisy „čtyř neznámých Židů“, jak je posměšně nazývá.

- 1) Gespräche mit einem Gottlosen von Helmut Fahsel. Herder u. Co., Freiburg im Breisgau, 1926.
- 2) Luther, Sendschreiben an Leo X. (Weimar, Ausg. 7,47.)
- 3) Sabatier, Philosophie de la religion p. 291.
- 4) Sabatier, Philosophie de la religion str. 253.
- 5) Tamtéž 324.
- 6) Tamtéž 249.
- 7) Tamtéž 248.

Jinak se díval na čtyři evangelia a na celou bibli Josef Gorres byl opravdový duševní velikán, neobyčejně energický a zdatný bojovník, který neopustil ideového bojiště ani ve smrtelném zápase. Co napsal o Písmě jako zjevení Božím, o církvi jako Bohem ustanovené vykladatelce Písem, o vztahu přirozeného rozumu ku zjevení patří v tomto oboru k nejkrásnějším a nejhlubším výplodům lidského génia milostí mimořádně osvíceného. Velmi cenné jsou dále Gôrresovy myšlenky, uložené v cechovním památníku kritiků, zaprodaných skepsi.

Kdyby se tito i se svými souběžníky drželi Gorresa, kdyby všichni nerozhodní katolíci se k němu přimkli, mohli se dle něho jako dle polárky jistě a správně orientovati. Vyhnuli by se jalovému subjektivismu — mohli býti šťastnější.

Než nechť mluví Gorres sám. Vlastní slova ho nejlépe oslaví.

„Vlastně jsou jen dva systémy náboženské: jeden katolický, který se jedině může pro svou bezvýminečnou kladnost dovolávat všeobecného vnitřního závěru, druhý racionalistický, který si důsledně svým bezvýminečným popíráním zatarasil cestu. Církev učí: Slovo Boží se mezi námi vtělilo a sdělilo nám svá tajemství, slyšeli jsme jeho učení a přijali jeho ducha, a toto učení přechází neporušené z pokolení na pokolení; stařecký a vždy opět mladě je mój čas, aniž by je s sebou strhl, takže daleko převyšuje všelikou moudrost lidskou a svou neporušeností upomíná na onu věčnou moudrost, před níž všecken čas a změna myšlenek ustrne na pouhé jednotvárné přítomnosti.

A systém racionalismu! Není vtělení Slova, které by se dalo na způsob časného plození lidského; není Božího zjevení mimo ono, které Bůh vložil do rozumu lidského a o jehož vývoj se stará historie; co nazýváme sv. knihami, jest jen jeden moment onoho vývoje; poněvadž však jsou od lidí, podléhají lidské kritice, a poněvadž nešly s dobou, naopak uvízly na omezeném stupni vývoje, mohou býti později opraveny a zdokonaleny.“

Že tento názor zavrhuje víru, je nábledni. Že tento systém nemá ve svém celku jisté, nevývratné pravdy, plyne z toho, že zítra opraví, ne-li docela zavrhně, co dnes prohlašuje za domněle zjištěné. Člověk moudrý nemůže proto budovati na tak vratkém základě, který mu nedovoluje cílevědomé žítí ani po dobu 24 hodin.,

Než proti tomuto malému, život podryvajícímu systému, upozorňuje Gorres na církev, která hrdě a s důvěrou volá: „Co vám předkládáme, nemáme sami ze sebe, ani nám nedali otcové, ale načerpali jsme z věčné Moudrosti. Ještě před stvořením lidské moudrosti vytryskl tento prameň z hlubin Božství a vlil se do nezměrného moře, a dříve než z něho pil tvor, naplňovala a oživovala jej ve věčném oběhu poznání sebe sama samota Boží podstaty. Když pak byl na počátku stvořen člověk, spadla na něho kapka oné vody a sjel na něho paprsek onoho světla, jasný, jak právě září tam nahoře. Jakmile se však dal člověk strhnouti ďáblem ku pochybování, vina mu zastřela ono světlo a zakalila onu vodu, že se stala neprůhlednou. Tím v něm klesla moudrost věčná na moudrost jen lidskou a již po několika stoletích bloudí v bezpočetných komůrkách svého labyrintu, až přichází konečně zjevení, které znovu rozsvěcuje pochodeň od onoho prásvětla, aby ukázalo zbloudilcům ztracenou cestu. Proto jako Bůh byl dříve než vy a jeho hlas ozývající se ve vašem svědomí je vznešenější než váš, tak velice si musíte vážiti jeho učení nad všeliké učení lidské, a jako Bůh je příčinou, důvodem a počátkem celé vaší bytosti, tak máte v konání a myšlení úplně na něm záviseti. A věříte-li ve Slovo jako v něco prvního, původního a vše ostatní považujete za cosi odvozeného, pak se vám nezakazuje, naopak jste vybízeni dle svých schopností, se vším ostrovtipem o něm hloubati. Neboť rozum dal člověku Bůh a bylo by hříšnou opovážlivostí mysliti, že se pravda straní světla a proto nemůže býti příliš důkladně zkoumána. Proto vždy můžete uvéstí v soulad rozum s vírou.

Hloubáte-li však o věcech víry, čiňte tak důkladně; neb jen vážné, hluboké přemyšlení přibližuje ku pravdě, mělkost a povrchnost od ní odvádí. Hledejte dále s upřímným srdcem, jako ti, kteří chtějí něco naléztí a z nalezeného se

radovati; ne jako sofisté, kteří již předem popírají a zavrhují, cokoli Bůh řekne, nýbrž jako ti, kteří již předem celým svým srdcem přisvědčují, avšak chtějí i toto své přisvědčení rozumem ospravedlniti.

Chcete-li však raději vycházeti od pochybností, budiž, vždyť jste stvořeni od Boha svobodnými, a nebránil v tom ani prvnímu člověku. Mimo to, on může, chce-li, i touto cestou přivést člověka ku pravdě. Než pochybnost koření v osobní zálibě, má za úkol vystupňovati vlastní „já“ a bylo-li toto ve svém základě podrážděno, snadno se pak vychloubává. Bůh však pýchu nenávidí; tak padli andělé, když se chtěli rovnati Bohu a když se lidé podobně provinili, Bůh jim spletl jazyky...“

Jsou to ostrá slova, jimiž sahá Gorres do svědomí skepse a popírání. Než Gorres v rozmluvě pokračuje a mluví o Duchu Božím jako původci učení obsaženého ve sv. knihách. Bez okolků přiznává tomuto Duchu právo tlumočiti své myšlenky a zatlačuje lidskou osobivost v myšlení do hranic Bohem stanovených.

„Tento duch,“ dí Gorres, „církve neopustil, i když byl přenášen na pergamen a tam mezi písmeny jakoby pohřben. Nad písmenem je ještě slovo, nad slovem myšlenka ve slovo vtělená a nad myšlenkou duch a nad duchem lidským Duch Boží, jenž dle zaslíbení neviditelně jako magnetická síla vede lidstvo ku pravdě. — Kristus nám nenapsal nic, vyjma těch několik písmen do písku, když k němu přivedli zákoníci a farizeové cizoložníci, než i ta znaménka zavál vítr, ovšem k velikému žalu kritiků. Věděl, oč lépe a snadněji než mrtvé písmeno usnadňuje duševní styk slovo živé, které jako třpytná jiskra na duši dopadá, jednu od druhé rozněcuje a neviditelnou sítí zahrnuje. Proto také nesvěřil své učení suchému papyrusu. Zasel je do srdcí svých učedníků a nařídil jim, aby dozráté símě vsívali zase do srdcí svých posluchačů a nikomu nebránili rozsvítiti si lampu o jejich světlo. Aby však jeho učení nebylo časem lidskými přídatky znetvořeno, dal církvi svého Ducha, který by vykládal a vysvětloval, chránil a uchovával, aby to, co přišlo s nebe plné života, i nadále bylo nebem udržováno ve své věčné mladosti.“

Tak psal velký, osvětlený bojovník před 100 lety. Další jeho slova, jimiž potírá snahu biblické „nadvědy“ vymýtiti z církve živý učitelský úřad, jsou právě tak vhodná jako pravdivá a nemohou dnes býti dosti zdůrazňována.

Gorres píše: „...proto byste rádi zbavili kněžstvo povinnosti udržovati živé slovo a odevzdali knihu nějaké škole, která by z dvojsmyslu ztrnulých písmen vytkla pravý smysl. Proto jste si vytvořili onu vyšší kritiku, abyste nemuseli bráti ohled na vyššího Ducha, t. zv. vědu, ale ne jako matematiku založenou na názornosti, anebo logiku založenou na zákonech myšlení a vnitřní nutnosti, ale vědu čerpanou z nedostatečné zkušenosti, proto stále kolísající a měnící se, ano samu sobě odporující i tam, kde se zdá býti nejspolehlivější, v onom totiž vrozeném historickém taktu, kterou se však vaši předkové právě jako vy zabývali, ano mnohem lépe, poněvadž nepředpojatě. Není tedy divu, že... když se od vás vzdálil Duch, kterého jste již nechtěli potřebovati, navrátili jste se v chaos, který On vznášeje se nad vodami uspořádal.“

S dnešního hlediska nemusíme k této kritice, vyslovené Gorresem před 100 lety, nic dodat. Zůstane provždy spravedlivým odsouzením náboženského subjektivismu.

K R Ů P Ě J E

A jméno panny Maria.

Homilie sv. Bernarda na Missus est.

Promluvme též několik slov o tomto jméně, jež znamená hvězda mořská a jež připisuje se Matce Panně skutečně velmi vhodně. Její přirovnání k hvězdě jest vhodné, případné, poněvadž jako hvězda vysílá paprsek, aniž by ji porušil; tak i panna porodila syna, aniž by ji poskvřnil. Paprsek nezmenšuje záře hvězdy, tak i syn nezmenšil neposkvřněnost matky. Ona jest vznešená hvězda všešlá z Jakoba, jejíž paprsek ozařuje celý svět, jejíž zář skvěje se i na nebi i proniká v podzemí, i zemi spolu osvětluje a zahřívá více mysl než tělo, hýčká, svlažuje ctnosti a vysušuje neřesti. Ona jest veru

přeslavná a vznešená hvězda, nutně pozdvížená nad toto rozsáhlé a obrovské moře, skvějíc se zásluhami, záříc příklady. Ó, kdokoliv poznáváš ve veletoku světa, že nekráčíš po pevné půdě, ale spíše

zmítáš se v bouřích a vichřicích, neodvracej se od záře této hvězdy, abys nezmizel v bouři té. Jestliže ženou se na tebe vichry pokušení, narážíš-li na skaliska útrap, pohlédni na tu hvězdu, vzývej Marii. Jestliže zmítáš se ve vlnách pýchy, ctižádosti, jestliže toneš ve vlnách nactiutrhání a řevnosti, obrať se k hvězdě té, volej, ó Maria. Jestliže hněv neb pýcha neb nástraha těla ohrožuje lodičku mysli tvé, vzhlédni k Marii. Jestliže znepokojen tíhou vin, zmaten ošklivostí svědomí, přestrašen hrůzou soudu, toneš v hlubinách žalu a v propasti zoufalství, vzpomeň si na Marii. V nebezpečích, úzkostech i pochybách pamatuj na Marii, Marii vzývej. Nezmlkejž jméno její na rtech, nezmlkejž v srdci; a abys dosáhl pomoci její přímluvy, neopouštěj příkladu jejího života. Ji následuje nezajdeš na scestí, ji vzývaje nezoufáš, ji maje na paměti nezbloudíš. Ji maje v srdci svém neklesneš, ji maje ochránkyní nebudeš v nejistotě, za jejího vůdcovství dojdeš cíle a tak sám na sobě poznáš, jak vhodně bylo řečeno: „A jméno panny Maria.“ Než nutno na chvíli ustati, abychom nechtěli již zde, teprve na cestě, nořiti hled svůj do jasu takového světla. A abych užil slov apoštolových, dobře jest nám zde býti a s něžností uvažujme v mlčení, co nedostačí vysvětliti řeč pracná.

Povzbuzení duši.

Bl. Jindřich Suso.

O anima mea! Ó duše má, ponoř se na chvíli v rozjímání! Sestup v tajemnou hlubinu svého srdce a viz: Věčná Moudrost tě vyvolila, ano, tebe vyvolila, aby se s tebou zasnoubila, aby, byla tvou jedinou láskou. A jako záruku tohoto něžného spojení vryla navždy své Jméno do tvého srdce.¹

1) Narážka na jméno „Ježíš,“ které si bl. Jindř. Suso skutečně vryl na prsou.

Pozoruj v hluboké sebranosti lásku Kristovu, která ho přivedla až k smrti kříže, a to pro tvou spásu. Vejdi ve skrytou svatyni svého srdce, a dřív, než tě ovane dech smrti, ozdob se² nachovými růžemi, které září na čele věčné Moudrosti. Nedej jim uvadnouti, těm líbezným květům léta, které vypučely na luzích, prohřátých paprsky Kristových sladkých slov a jeho velkých činů. Jeho „růže“ vydechují lahodnou vůni lásky a ctnosti.

2) Rozjímajíc Umučení.

Bohužel, není nám dopřáno viděti Pána v kráse jeho lidské přirozenosti! Kéž si zvolí příbytek v našem srdci! Poznejme v něm Všemohoucího, který se stal pro nás posledním z lidí. Nepohrdejme jím v jeho ponížení, ale přimkněme-se k jeho kříži, abychom uměli kráčet po královské cestě utrpení a dosáhli věčné blaženosti.

O spes mea! Ó jediná naděje mých mladých let, jediná útěcho mé duše, zvěstovateli radosti, paprsku, který rozptyluje mé bolesti, Ty, jehož sladká slova zaplašují mé smutky, Moudrosti věčná, nejsladší Ježíši, v Tobě jsou skryty nevyčerpatelné zdroje moudrosti vědění.

Drahý Mistře, Ty jsi klesl pod tíží nezměrného bolu, když „se přiblížila hodina temnosti“, zanechav světu příklad svého dokonalého života a důkazy svého Božství. Shromáždil jsi při poslední večeři své milované učedníky, a když jsi jim pokorně umyl nohy, dal jsi jim Svátost svého Těla a své Krve. Pak uděliv jim sladká napomenutí, uchýlil ses na horu Olivetskou. Tam tvoji učedníci usnuli — Tys padl na zem a z hloubi tvé duše vytrysklo úzkostné zvolání: „Otče, Otče, je—li možno, ušetř mně těchto muk! Avšak ne, jak já chci, ale jak Ty chceš, jak Ty!“

A tvé tělo něžné, zrozené z pokolení královského, bylo zalito praménky krve a potu a tato rosa ruměnná vyprýštila pod prudkým nárazem tvé smrtelné úzkosti, již vyvolala hrozivá blízkost zítřejší poprav, kterou Ti chystali nejkřutější z lidí.

Ježíši, viz bolest; viz zmatené smutky mého srdce, rač je zhojiti rudým balzámem svých krvavých krůpějí. Buď mi silou v mých slabostech a protivenstvích, kéž se mohu v Tobě, má jediná Radosti, radovati bez konce.

O Salutare meum! Ó má Spáso, mé štěstí, všechna moje chloubu, nejsladší Ježíši, potěšen andělem navrátil ses ke svým učedníkům a nalezls je spící, ačkoli jsi jim předpověděl své zatčení. Náhle tlupa vražedníků se vynořila ze tmy. Již tě obstoupili! Všemohoucnost tvého slova je přinutila nejprve k ústupu, potom polibek zvrhlého učedníka, od něhož jsi neodvrátil své sladké tváře, Tě zradil — již jsi zajat! A ještě prokazuješ milosrdenství uzdravením ucha Malchova. Ale tvoji učedníci prchají a Tebe — všechnu mou naději — nechávají samotna v rukou krutých katanů.

Ó můj jediný Spasiteli, zlom všechna pouta mé duše, nedopusť, nikdy nedopusť, abych se vzdálil od Tebe.

Amen.

Úryvek z „Knížky lásky“ nalezené r. 1896, předtím úplně neznámé. — Přel. sestry dominikánky v Řepčíně.

O Gloriosa Domina. Sv. Ant. Pad.

Přel. Otto F. Babler.

Ó Paní nad vše slavená,
až nad nebesa zvýšená,
ty toho, který stvořil tě,
svým prsem svatým kojíš teď.

Tys širá brána královská,
tys palác světlem zářící.
Život, jež Panna dala nám,
spasení lidé, velebte!

Co Eva bědně ztratila,
to vracíš synem vznešeným.
By k hvězdám vešli ubozí,
jsi otevřela ráje vchod.

Buď, Kriste Pane, sláva ti,
jenž jsi se z Panny narodil,
i Otci, Duchu svatému
do konce věčných věků všech!

Z E S Í T Ě

Expansivnost katolicismu v Anglii. V listopadu minulého roku se konala v Londýně výroční schůze spolku „Catholic Evidence Guild“, tj. „Spolku pro šíření katolické pravdy“. Jest to sdružení výborných laických apoštolů, mužů i žen, kteří na veřejných místech a ulicích pod širým nebem nebojácně hlásají, vysvětlují a obhajují pravdy víry katolické.

Spolek tento založil r. 1917 James Redwood se schválením kardinála -arcibiskupa westminsterského. Svůj začátek má toto hnutí v rozsáhlých a krásných sadech uvnitř Londýna, v t. zv. „Hyde Parku“. Tam se scházívali Londýňané od pradávna, aby vyslechli přednášky různých řečníků o otázkách náboženských, sociálních a politických. Velké zákoutí „Hyde Parku“, kde se nejvíce konají ony přednášky, jest známo pod jménem „Marble Arch“ a jest blízko Igburnu, kde za pronásledování mnoho katolíků zemřelo smrtí mučednickou, mezi nimi zvláště bl. Edmund Kampian, a bl. arcib. Plunket, primas Irska. Těsně u tohoto místa jest klášter ustavičného klanění, v němž jest neustále vystavena nejsvětější Svátost, na památku hrdinné smrti mučedníků, kteří tam dotrpěli. Poněvadž tyto náboženské přednášky v „Hyde Parku“ se těšily velké pozornosti, byly pak pořádány i na jiných místech Velkého Londýna. Dnes v městském obvodu Velkého Londýna jest nejméně 50 stálých řečnišť („Pitches“), kde koná pravidelně své přednášky „Catholic Evidence Guild“. Do tohoto počtu nejsou zahrnuta ona řečniště, která se používají jen příležitostně. Pravidelné přednášky jsou hlavně na konci týdne, zvláště v sobotu, v neděli odpoledne a večer. Jen v „Hyde Parku“ se přednáší celou neděli a kromě toho každý den večer. Pouze jeden večer v týdnu jest bez přednášek. „Catholic Evidence Guild“ má v Londýně 200 řečníků, mužů i žen, kteří po vykonání odborných zkoušek mají ke svému úkolu církevní poslání.

Dle zprávy generální sekretářky Miss Maisie Ward, kterou podala na výroční schůzi za uplynulý rok, bylo v okrese westminsterském uspořádáno r. 1925 4635 veřejných přednášek náboženských pod širým nebem, o 1000 více nežli v r. 1924. Průměrně bylo v okrese westminsterském, který v sobě neuzavírá jižní a východní Londýn, 40 až 50 přednášek týdně. Nedělní přednášky v „Hyde Parku“ trvaly každou neděli od 11 do 22 hod. Bylo založeno 9 nových stálých řečnišť. Z Westminsteru byli každý měsíc posíláni řečníci do Brightonu, příležitostně též do Cardiffu, Bostonu, Liverpoolu, Manchesteru, Yorku a ještě do mnohých jiných měst. Velkolepým výkonem tohoto sdružení v uplynulém roce bylo, že vykonal pro četné posluchače v „Hyde Parku“ exercicie a že pořádal několik zvláštních náboženských kursů pro nekatolíky.

Velký počet konversí, které se stále stupňují, jest ovocem této obětavé apoštolské práce. Kardinál - arcibiskup westminsterský Fr. Bourne prohlásil proto plným právem na výroční schůzi tohoto sdružení, že považuje práci tohoto krajně obětavého sdružení za nejdůležitější událost poslední doby ve vývoji současného anglického katolicismu. Tšk.

Úcta nejsv. Eucharistie. Znovu se prohlubuje úcta nejsv. Eucharistie. Ve mnohých zemích již velmi pěkně působí náboženské spolky, jejichž účelem jest ustavičná adorace... Tak např. Ve Španělsku je spolek ustavičného klanění se nejsv. Svátosti oltářní, který sdružuje nyní již přes 100.000 členů. Adorace se konají ve mnohých městech nepřetržitě ve dne i v noci. Tšk.

Eucharistický život v Holandsku. Ještě před několika roky bylo v Holandsku 10 mil. sv. přijímání ročně. Nyní vzrostl tento počet, pokud jest to ovšem statisticky zjištěno, na 50 mil. ročně. Poněvadž jest v Holandsku 2 a půl mil. katolíků, připadá tedy na jednoho 25 sv. přijímání ročně. Tento počet jest však mnohem vyšší, poněvadž nutno odečísti děti pod 7 let. Eucharistický svaz, který byl založen r. 1916, má 165 odboček a soustřeďuje 100.000 členů. Holandsko má 1 kněžský eucharistický časopis, 4 eucharistické časopisy pro lid, které mají 100.000 odběratelů, a 2 eucharistické dětské časopisy s 15.000 odběrateli. Tšk.

Špatný prorok. Stendhal píše ve svých „Procházkách po Římě“: „Sv. Petr má pět bran. Jedna z nich se otevírá jen jednou za 25 let u příležitosti jubilea. Jubileum, které kdysi shromáždilo 400.000 poutníků, shromáždilo v roce 1825 jen 400 žebráků. Ať si hodně pospíší, kdo chce ještě viděti obřady jednoho náboženství, které zmizí, anebo se přetvoří“... Stendhal hnije, jeho knihy s ním a svatopetrská brána nestačila loni pojímati statisíce poutníků ze všech zemí a ze všech stavů...! Bože dobrý, těch „proroků“ již bylo! Ústřední výbor římský udává číslo 358.000 poutníků z 54 národností. Těchto 358 tisíc přijelo skoro 400 zvláštními vlaky. Francie pořádala 86 zvláštních vlaků, Německo 84! Samotný Mnichov přijel ve 20 poutnických vlacích! Tož, nemusíte s tím podíváním tolik spěchat!

H O V O R N A

„Tisk.“ Stěžujete si na náš drobný tisk. Chtěla byste změnu. Bude, ale až v druhém ročníku. Uznáte, že bychom zkazili ročník, kdybychom změnili tisk. Musíte nám prominouti. Tisk jsem vybíral sám, a protože mám mladé oči, líbil se mi svou ostrostí, která Vám jako mnohým jiným překáží. Díky za adresy! Kéž byste měla více následovníků!

P. Dr. M. v. B. Na podobný laický breviář sám se již po leta připravuji. Vydali bychom ho nákladem časopisu. Časopis „Seele“ znám. Při zakládání časopisu našeho tanuly nám na myslí všechny podobné časopisy, leč, u všech jsme postrádali soustavy. Díky a pozdravy!

„Rolník.“ ‘Máte pravdu! Vyhneme se naprosto onomu nejasnému, nabubřelému slohu, kterého se bojíte. Ostatní dopisem.

Mnohým. Jak jsme byli přivítáni? Díky Bohu, velmi krásně. Nadšení čtenářů nás hojně odškodňuje za všechny oběti. Jak nás potěšila taková poznámka nezn. vojína na složenice: „Nádherné“ nebo jiné „Těším se na 2. číslo.“ Těšíte se na další čísla! Ale, nezapomínejte, že i Vy musíte spolupracovati na rozkvětu časopisu. Pan J. z K. přeje si, aby časopis nebyl jen mrtvým ukazovatelem dobrých cest! Nebude. A o to se musíte i Vy přičiníti. Musíte býti ve stálém styku s redakcí; sdělovati jí upřímně a zcela bez obalu, co se Vám nelíbí, čemu nerozumíte, co byste chtěli míti podrobněji projednáno, o čem byste chtěli, aby se psalo. Musí býti život, radostný ruch a pohyb v naší čtenářské obci!

Sl. M. z L. Máte ráda knihy Guardiniho a ptáte se, proč nemáme od něho nic v češtině? Dobré dílo ve St. Říši vydalo jeho knihu „O posvátných znameních“. Vezměte jen knihu klidně do ruky. Má církv. schválení!

Pan S. z O. Nemůžeme hned začít s mystikou. Vytyčili jsme si program a nechceme jít překotně. Nejdříve chceme zopakovat základy duch. života. Pak teprve může začít stoupání. Ovšem že podáme pečlivou studii o tom, co to vlastně jest mystika. Souhlasím s Vámi, že jest toho slova velmi zneužíváno. Já jsem sám např. nedávno četl o „mystice socialismu“. Smál bych se, kdyby to nebylo k pláči!

L I T E R A T U R A

Mutz Dr. Fr.: *Christliche Aszetik*, 1923, Paderborn, Schöningh, 750 MK. Jedno ze stěžejných děl o duchovním životě. Autor snesl v pečlivé a bystré studii celou nauku církve o asketice. Kniha je čistě vědeckou prací, podepřenou spoustou dokladů; důkladná znalost dogmatiky a psychologie převádí autora přes veškerá skaliska. Hodí se i laikům, kteří chtějí mít přesný názor o asketice. —il—

Sawicki, Dr. Fr.: *Die Gottesbeweise*: Schöningh, Paderborn, 1926, 450 MK. Starý odborník apologetický shrnul ve svém spisu všechny důkazy Boží existence a to způsobem velmi šťastným. Účelem knihy jest osvětlení a prohloubení nábož. poznání. Hlavní důraz klade na z. zv. důkaz z kontingentnosti věcí. Klid, s jakým jest dílo psáno, přenáší se i do duše čtenářovy. Přeji mu hodně rozšíření u nás. B.

Legrand Ph. E.: *St. Jean Chrysostome*: 2. édition, Paris. Gábalda-Lecoffre: 1924, 10. fr. Legrand vyjímá z děl sv. Jana Zlat. případné úryvky a ukazuje v nich přísného, ale láskou hořícího pastýře, jemuž šlo především o rozšíření král. Božího a o čistotu víry. Řečnická forma jenom podtrhuje čistou přísnost morálky sv. Jana, který dovedl i nejvyšším říci pravdu, a jeho velkou dobrotu pro kající. Dílo ukazuje učitelskou starost sv. Jana, který ve svých homiliích probírá celou mravouku. —sb.

G. Bichlmayr S. J. *Urchristentum und kath. Kirche*: Tyrolia, Innsbruck, 1925. Známý jezuita Bichlmayr omlouvá se v úvodě, že nechce psát vědecké dílo. Kdo přečte pozorně dílo, vidí, že autor tu „hřeší“ nemístnou skromností. Práce B. jest velmi důkladná a zajímavá. B. ukazuje živě křesťanský starověk a jeho duchovní poklady a my po přečtení knihy se utvrdíme, že věříme to, co věřili naši první bratři, a prosíme je, abychom aspoň dobře žili dle toho, za čí oni umírali. —ro—

Bernoville G.: *St. Thérèse de l'Enfant Jésus*, Grasset, Paris, 28. vydání, 9 fr. Po skvělém theol. díle dominikána Poulpiquet přichází laik-literát a skládá svou kytici k nohám naší moderní svaté. Vyzdvihuje vše, co se líbí literátu na té usměvavé, ale přece hrdinné světici. Vřele doporučuji všem ctitelům svaté Terezie od Ježíška. B.

Schoepfer dr. Aem.: *Der hl. Thomas v. Aquin, als Bahnbrecher der Wissenschaft*, Tyrolia, 1925. Kniha vyšla jako odpověď dnešním čím dále tím hlasitějším přáním i z rozvráceného tábora mimokřesťanských filosofů návratu ke sv. Tomáši. Chce pomoci těm, kteří hledají pravdu, chce jim ukázat a též zdařile ukazuje, že sv. Tomáš nebyl mnichem XIII. století a pro XIII. století, že jeho základní zásady jsou bezp. kompasem i moderní duše. Ukazuje sv. Tomáše jako velkého průbojníka nových myšlenek a směrů, jenž vyvolal prudký boj, který skončil jeho vítězstvím. Čtete, čtete! —r—

Kuhnel dr. J.: *Vom Reichtum der Seele*, Rauch, Wiesbaden, 250 Mk. Kniha plná života, jemných postřehů a vřelé, horoucí lásky upřímné duše k Bohu. Učí znáti duši, poznávat její cenu a proto pracovat na přiblížení k Bohu, který ji stvořil pro sebe. Kniha pro tiché, čisté chvíle samoty a sebranosti. —B—

Louismet: *L'initiation mystique*, Téqui, Paris, 1926, 12 fr. Věhlasný anglic. benediktin, jehož dílo vydal Téqui v překladě, podává i začátečníkům a neoborníkům přístupné poučení o všem, co se týká mystiky, o kterou se jeví takový zájem. Kniha jest psána na Píseň písní. Počíná od lásky Boha a Krista k nám, vede duši celým vývojem duch. života až k duch. zasnoubení. Kniha jest prozářena benediktinským jasmem, je klidná a vážná. B.

Der hl. Gertrude: Gesandter der gottl. Liebe, Herder, 560 Mk. Se zájmem o mystiku roste zájem o staré mystiky a mystičky, na něž byl ve středověku tak bohatý řád sv. Benedikta. Jednou z nejnadšenějších pěvků Božích hloubek jest svatá Gertruda Velká. Celý duch. život jest tu podán, oživený rozmluvami s Kristem. Myšlenkový svět knihy jest vznešený, ale přece všem přístupný; jest jednou z nejlepších knih, která vám podá útěchy ve chvílích bouře a neklidu. Kéž bychom měli Herolda božské lásky přeloženého i do češtiny. — S. —

Meinertz: Wie Jesus die Mission wollte.; Dr. Ild. Herwegen: Kirche und Seele.; Dr. Hasenkampf Gottf.: Religion und Kultur. Všecky tři sešity jsou ze sbírky: Aschendorffer Zeitgenosse Schriften, Aschendorff, 1926, sešit a 1 Mk. Celá sbírka jest nesmírně cenná a zajímavá. Nejedná se o narychlo psané brožurky, nýbrž o skutečnou vědeckou, byť i zpopularisovaná pojednání o všem, co právě hýbe současnou dobou. Mnoho doporučujeme všem, kdož se chtějí rychle ale přece spolehlivě poučiti o časových náboženských otázkách. —to—

Krebs dr. Eug.: Grundfragen der Mischl. Mystik, Herder, 1921. Kniha, až na některou zbytečnou polemiku s vynikajícím dílem Poulainovým, jest psána velmi střízlivě, klidně a přesvědčivě. Autor dokazuje, že mystika jest cílem a ovocem zdravého duch. života, a odlišuje dobře od mystického života vlastního jeho mimořádné zjevy. Hodí se pro odborníky, hl. kněze.

Joseph Kuhnel: Von den Tagen Gottes. V komisi Herman Rauch, Wiesbaden. Str. 168, cena.... Náboženské úvahy, připojené k církevnímu roku. Nevšedně obsažný a krásně podaný návod života v duchu církevních období a nálad. Pro přemýšlivé duše vzácný dar. —es—

Th. Mainage, O. P. Immortalité. Paris VI., P. Téqui, Libraire-Éditeur. Rue Bonaparte 82. 1926, Str. 252, cena 7 fr. — V sedmi přednáškách pojednává autor o problémech života posmrtného a běže důkazy z vesmíru, ze všech náboženství, z člověka, metapsychiky, ze svědomí, z rozumu. Kniha dokonale ovládající stav věci a podaná řeč velmi přístupnou. Vřele se doporučuje. —es—

Alexandre Masseron: Saint Antonin (1389 — 1459). V. Lecoffre, Paris 1926, str. 197, cena brož. 5 fr. — Sv. Antonín, arcibiskup florencký, již ve svém mládí, vzbudil podiv vyspělou svatostí svého života a mimořádným nadáním. V 15 letech oblékl bílý šat sv. Dominika, a když mu bylo 30 let, stál již v čele reformy řádu dominikánského jako převor. Jen z poslušnosti přijal břímě úřadu arcibiskupa ve Florencii. V této vysoké hodnosti žil dále jako prostý řeholník: odstranil všechnu přepych, každého k sobě laskavě přijímal, každému pomáhal a tak dokonale podporoval chudé, že častěji měl pokladnu úplně prázdnou. I jako arcibiskup neúnavně kázal a zpovídal. Umíral se slovy: Deo servire — regnare est. Bohu sloužiti — jest panovati. Tšk.

Meyer Hans: Geschichte der alten Philosophie. 1926, Kosel-Pustet, str. XIII a 520 M. 13. Ač kniha nepatří přímo do rámce našeho časopisu, přece se o ní zmiňujeme z referentské povinnosti. Tím spíše, že jsme poukázali na potřebu správné filosofie, a protože se jedná o knihu, která jest samostatným vědeckým dílem. Velice zajímavé pro každého jsou hodnocení náboženských snah antické filosofie. Strhujícím slohem líčí touhu filosofů po Bohu, hlavně u největších zástupců, starověké myšlenky. —B.—

Dr. Clemens Oberhammer: In Leid u. Sieg. 2. vyd. Tyrolia, Innsbruck, 326 stran, Mk 420. Potřebujeme takových knížek, jako jest O. Jest nám vítána v dnešním probouzejícím se hnutí liturgickém a eucharistickém. Každý častěji přistupující ke stolu Páně najde v díle mnoho myšlenek pro své přípravy, díkůčinění. Adorátoři, budou obzvláště s novým vydáním spokojeni. Zvláště vyzdvihneme upotřebením starých liturgických a římských památek.

J. H. Kardinál Newman: Betrachtungen und Gebete, Munchen, 1924, Theatinerverlag, ubertragen von Maria Knoepfler. Předložené dílo je druhý svazek sebraných děl Newmanových v německém překladě. Z modliteb a rozjímaní dýše láska k dobrému Bohu, touha po pravdě a vřelý dík za to, že ji našel. Celá kniha jest protkána nadšením a důvěrou ve žhavou lásku Kristovu k nám. Odporučím všem duším, které dovedou se nadchnouti pro svého Boha krásnými myšlenkami, aby si v tichu a sebranosti zvolna a pozorně čtly; a chutnaly perly pravé zbožnosti.

Dr. Rob. Linhardt: Die Mystik des hl. Bernhard von Clairvaux, Tyrolia-Verlag, Innsbruck 1924. Autorovi se podařil pokus spojit vědecké badání s formou pro širší kruhy. L. líčí sv. Bernarda jako světce ohnivého citu, jehož rozum však, přece nebyl zakrnělý. Vidíme tu Bernarda trubadúra Boží lásky, který touží po poznání Boha ne ve spekulaci, nýbrž v kontemplaci. Celá jeho nauka dá se vyjádřit heslem: Hledati Boha! Hledá ho svým vroucím stykem s Kristem — Slovem — volá na pomoc sv. Pannu. Sv. Bernard nepohrdá vědou, jak se mu mylně podkládá, ale nepřeceňuje jí. Musil bych všechny kapitoly zde rozebírat, na což nemám místa, nemohu ani poukázat na důkladně studium postupu duchovního života dle sv. Bernarda. Snad se k tomu vrátíme ve zvláštním článku. —B. —

Natur und Gnade. Von Dr. M. Jos. Scheeben. Mit Einleitung und Ergänzungen neu herausgegeben von Dr. Martin Grobmann 1922. V. 8°, str. 344. Cena 650 Mk.- Vítězný bojovník za vládu nadpřirozena psal toto dílo v době velmi podobné době naší, v době ztrativší smysl pro nadpřirozené smýšlení a žití. Je to škola, kterou nezbytné musí prodělati duše otevřená, chce-li přijíti na hlubiny intimního života s Bohem. Scheeben do podrobností propracoval učení Písma, Otců a velkých scholastických theologů o poměru přirozena s nadpřirozenem. Jsa pak sám člověkem hlubokého duchovního života, svými zkušenostmi dal svému dílu život. Kniha hlubokých a úchvatných krás ve všech čtyřech oddílech (Dvojice přirozena a nadpřirozena. Přirozeno a řád života přirozeného. Milost a řád nadpřirozeného života. Spojení a snoubení přirozena s nadpřirozenem), vyznívající ve volání po Otci na nebi, po synovství, po chlebě dětí. Kdo nechceš zakrněti duchovní podvýživou, musíš v takových knihách hledati. Theatinerverlag Munchen. -es-

Richstätter P. Karl S. J. Mystische Gebetsgnaden und Ignatianische Exerzitien. Tyrolia-Verlag: Innsbruck M. 8°, 326 stran, 450 -Mk. Knižka psaná od zkušeného duchovního vůdce, ozbrojeného znalostí teorie i praxe vnitřního života. V pečlivé studii potírá názor o mystice dob minulých i přítomných, podléhaje určité jednostrannosti v seřazování škol á ve výčtu autorů. Jinak však jest to dílo cenné, hlavně svou umírněností a moudrými pokyny, varujícími před falešným mysticismem a střemhlavým chvátáním na vrcholky duchovního života bez důkladné přípravy, svědomitého vedení a Božího povolání. — il —

Chléb: Fr. Fillipi. On pohlédl na mne okem, v němž věčnost se tměla, jak vševědoucí: Zahyneš hlady beze mne, neb já jsem chléb! A když pohlédl na mne, povstal velký hlad v mé duši, jež volala: Dej mi chleba! A Já ale šel jsem dál a požíval zemi a nazýval to životem. Leč duše, neztišila se ve mně i když jsem jí poroučel a dával vše, co skýtá země, takže jsem ji konečně z nitra vyrvat chtěl, leč, nemohl. Brzo prosila jako dítě a zase hřměla bouří a otrásala mnou a volala na mne jako na svého vraha a chtěla chléb. Nemohu již déle to snášeti a tak přicházím opět k tobě, Ježíši, a vím, žeš pravdu mluvil. Já musím hladem zahynouti bez Tebe, neb Ty jsi chléb... A on pohlédl na mne okem, v němž věčnost se tměla, a podal mi Chléb.

● *

*